

T.C.

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI

**3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Gizem GÜVEN**

**Danışmanı
Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU**

Hatay-2016

T.C.

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI

**3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Gizem GÜVEN**

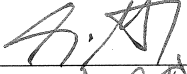
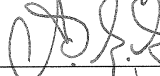
**Danışmanı
Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU**

Hatay-2016

ONAY

GİZEM GÜVEN tarafından hazırlanan “**3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM RPOGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile **İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

23/02/2016

Jüri Üyeleri	İmza
PROF. Dr. Ayda TELLİOĞLU (Tez Danışmanı - Başkan)	
Doç. Dr. Erdal TATAR (Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül Şükran ÖZ (Üye)	

Gizem Güven Tarafından Hazırlanan “3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunana jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım**.

Doç. Dr. Ali ACARAVCI

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Günümüz çağında araştıran, sorgulayan, kendi bilgi inşasını yapan, problemlere çözüm önerileri getirebilen, çevreye duyarlı ve bilimsel kavramları edinmiş nitelikli bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nitelikler bireylere kazandırma da temel görev ilkokullardadır. Bu nedenle ilkokullarda uygulanan programlar nitelikli bireyler yetişmesine uygun özellikler taşıması gerekmektedir. Çağın gerektirdiği nitelikte bireyler yetişmesinde Fen Bilimleri dersinin önemli katkısı bulunmaktadır. Bu nedenle Fen Bilimleri Dersi Programının değişimi ve güncel ihtiyaçlara yönelik olması önemlidir. Bu araştırmanın amacı da yeni uygulanan 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programını öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirmektir.

Araştırma süresince desteğini esirgemeyen danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU'na, yüksek lisans dönemi boyunca bilgileriyle yol gösteren Doç. Dr. Cengiz TÜYSÜZ'e ve bölüm hocalarıma, çalışmam boyunca manevi desteklerini hep hissettiren aileme ve çalışmamın uygulama aşamasında bana yardımcı olan öğretmenlerimize ve okul idarelerine teşekkür ederim.

Gizem GÜVEN

Antakya, 2016

3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Gizem GÜVEN

İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi,2016

Danışman: Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul 3. sınıf 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programını öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir. Buna ek olarak fen bilimleri dersi öğretim programının uygulanması sırasında yaşanan sorunlarda öğretmen görüşlerine dayanılarak incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş 2014-2015 eğitim öğretim yılı Hatay ili Antakya ilçesinde bulunan ilkokul üçüncü sınıfta görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. İkokul 3. Sınıf okutan 193 öğretmene anket, bu öğretmenler arasından random yoluyla seçilen 20 öğretmene de yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Veri toplama aracı olarak anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırmada kullanılan anketten elde edilen veriler; frekans, yüzde, standart sapma ve aritmetik ortalamaları hesaplanarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerin programın boyutları arasındaki görüşlerinde mesleki kıdemlerine ve eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark olup olmaması Kruskal Wallis testi, hizmet içi eğitim alıp almalarına göre anlamlı bir fark olup olmaması ise t testi ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre programın kazanım ($\bar{X}=3,65$), içerik ($\bar{X}=3,81$) ve öğrenme öğretme süreci ($\bar{X}=3,42$) boyutlarına ilişkin anket maddelerine öğretmenler ortalama olarak “katılıyorum” görüşünü belirtmişlerdir. 2013 Fen Bilimleri Programının ölçme değerlendirme ($\bar{X}=3,06$) boyutuna ilişkin anket maddelerine

öğretmenler ortalama olarak “kararsızım” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin eğitim durumlarına ve mesleki kıdemlerine göre programın kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme boyutları arasındaki görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim alıp almamasına yönelik programın genel boyutlarıyla ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenler Fen Bilimleri dersinin 3. Sınıftan itibaren uygulanmasını olumlu bulmuşlardır. Ayrıca programın kazanımlarının, içeriğinin öğrenci seviyesine uygun, çevre bilinci oluşturmada etkili, fen okuryazarı bireyler yetiştirmeye yönelik olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlere yapılan görüşmelerde ortaya çıkan programın uygulanmasıyla ilgili araç gereç yetersizliği, programın etkinliklerinin ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin eksikliği, öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitabı olmayışını temel sorunlar olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2013 Fen Bilimleri Programı, Öğretmen Görüşleri, 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi.

THE OPINIONS OF TEACHERS ABOUT THE 3th CLASS SCIENCE CURRICULUM

The Master Thesis: Gizem GÜVEN

Mustafa Kemal University, Institute of Social Sciences

Department of Primary Education, The Master Thesis: 2016

The Thesis Adviser: Associate Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU

ABSTRACT

The main purpose of this research is to evaluate 2013 third grade Science curriculum based on teacher's opinions. Additionally determining problems encountered with in the process of the implications of the science curriculum and solution suggestions was among the study goals.

Convenience sampling technique was used for selecting research participants who worked as third grade teachers in Antakya, Hatay. After, 193 surveys were completed by the teachers, semi-structured interviews were conducted with 20 randomly selected participants among them. This study is designed in a survey model. Surveys and semi- structured interview protocols were used as data collection tools.

The data collected though surveys were analyzed by calculating the frequencies, percentages, standard deviations and arithmetic mean. While Kruskal Wallis test was used to determine whether there is a significant difference in teachers' opinions about the dimensions of the curriculum based on their work experience and their pre-service education; t test was chosen to determine whether there is a significant difference in teachers' opinions based on whether they received in-service trainings.

According to the research results, survey items teachers responded "I agree" between survey items on average in relation to curriculum gains ($\bar{X}=3.65$), content ($\bar{X}=3.81$) and learning-teaching processes ($\bar{X}=3.42$) . In terms of 2013 Science curriculum's assessment and evaluation ($\bar{X}=3.06$) dimensions, between survey items on average teachers reported "undecided". No significant difference was found among

teachers when the curriculum gains, content, learning-teaching processes, and assessment and evaluation dimensions were evaluated based on the teachers' work experiences and pre-service preparations. Teachers thought that teaching science starting from third grade was a positive development. Additionally, they found the curriculum gains and the content appropriate for students' levels, effective in creating environmental consciousness, and aimed at preparing individuals who are science literate. When it comes the problems related to the implications of the curriculum teachers reported the lack of equipment and materials; assessment and evaluation methods; student work of book and teacher book.

Key words: 2013 science curriculum, Teacher opinions, third grade science

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖNSÖZ	I
ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER	II
ABSTARCT AND KEYWORDS	IV
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	X
KISALTMALAR	XI
GİRİŞ	1
Araştırmanın Önemi	3
Araştırmanın Sayıltıları	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	5
1.1.Eğitim, Öğretim Programı ve Programın Öğeleri	6
1.1.1.Hedef	7
1.1.2.İçerik	8
1.1.3.Öğrenme Öğretme Süreci	9
1.1.4.Değerlendirme	10
1.2.Eğitimde Program Değerlendirme	11
1.3.Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı	11
1.4. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı	13
1.4.1. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Amaçları	14
1.4.2. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Temel Yaklaşımı	15
1.4.2.1 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Öğretmen-Öğrenci Rolü	16

1.4.2.2. 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Benimsenen Strateji ve Yöntemler	17
1.4.2.3 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme Anlayışı	17
1.4.3. 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Öğrenme Alanları ve Üniteler	18
1.4.3.1 Fen Bilimleri Dersinin Yapısı	18
1.4.4. 2013 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı	19
1.9.İlgili Araştırmalar	21
İKİNCİ BÖLÜM	31
2.ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLER	31
2.1. Araştırmanın Genel Amacı	31
2.2. Araştırma Problemleri ve Alt Problemler	31
2.2.1. Alt Problemler	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
3. YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Yöntemi	33
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	33
3.3. Veri Toplama Araçları	34
3.4. Verilerin Toplanması	34
3.5. Verilerin Analizi	35
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	37
4.BULGULAR VE YORUM	37
4.1. Araştırmada Kullanılan Anketten Elde Edilen Verilere Yönelik Bulgular	37
4.1.1. Programın Kazanım Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular	36

4.1.2. Programın İçerik(Konu Alanı) Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular	41
4.1.3. Programın Öğrenme-Öğretme Süreci İle İlgili Elde Edilen Bulgular	42
4.1.4. Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular	45
4.1.5. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Program Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	49
4.1.6. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Program Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	51
4.1.7. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Durumlarına Göre Programın Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	53
4.2. Araştırmada Kullanılan Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular	54
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	59
1.Sonuç ve Tartışma	59
2. Öneriler	62
KAYNAKÇA	64
EKLER	72
EK-1 Sınıf Öğretmenleri İçin Hazırlanan Anket Formu	73
EK-2 Görüşme Formu	77
EK-3 Araştırma İzin Belgesi	78

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Öğretmenlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	33
Tablo 2: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	34
Tablo 3: Programın Kazanım Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	37
Tablo 4: Programın İçerik Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular.....	41
Tablo 5: Programın Öğrenme Öğretme Süreci İle İlgili Elde Edilen Bulgular.....	43
Tablo 6: Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular.....	46
Tablo 7: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Yönelik Programın Kazanımlarına İlişkin Görüşleri.....	49
Tablo 8: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Yönelik Programın İçerik Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	50
Tablo 9: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Yönelik Programın Öğrenme Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri.....	50
Tablo 10: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Yönelik Programın Ölçme Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	51
Tablo 11: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Yönelik Programın Kazanım Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	52
Tablo 12: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Yönelik Programın İçerik Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	52
Tablo 13: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Yönelik Programın Öğrenme Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri.....	53
Tablo 14: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Programın Ölçme Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	53
Tablo 15: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Durumlarına Yönelik Programın Boyutlarına İlişkin Görüşleri.....	54
Tablo 16: Öğretmenlerin Programın Olumlu Yönlerine İlişkin Görüşleri....	54
Tablo 17: Öğretmenlerin Programın Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri..	56
Tablo 18: Öğretmenlerin Programı Uygulamada Karşılaştığı Problemler....	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Eğitim Programlarının İşlevi.....	6
Şekil 2: Eğitim Programının Temel Öğeleri ve Öğeler arası Etkileşimi...	7
Şekil 3: Öğrenme Alanları.....	19
Şekil 4: Üniteler ve Zaman Dağılımı.....	20

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
f	Frekans
%	Yüzde
\bar{X}	Aritmetik Ortalama
Ss	Standart sapma
P	Olasılık Değeri
N	Kişi Sayısı
Sd	Serbestlik Derecesi
vd.	ve diğerleri
Akt.	Aktaran
SPSS	Statistical Package For The Social Sciences

GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızla değişim ve gelişim gösterdiği günümüzde, insanoğlu bu değişime ayak uydurarak, gelişen teknolojiyle yeniliklere açık olmak ve üretmek zorundadır. Bu sebeple bireyler toplumsal kalkınmayı ve duyarlılığı sağlamak ve yaşam koşullarını iyileştirmek için bazı sorumluluklar üstlenmelidir (Toraman ve Alcı, 2013). Bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesi eğitimle mümkün olmaktadır. Bilgi çağının yaşandığı günümüzde eğitimde araştıran, sorgulayan, problem çözen, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Aybek ve Aslan 2015). Birey bu şekilde yaparak-yaşayarak, anlamlandırarak karşılaştığı durumlara çözümler üretebilir. Bu özelliklerin bireye kazandırılmasında etkili olan temel derslerin arasında fen bilimleri olduğu söylenebilir (Kaptan, 1999).

Fen bilimleri, insanların kendisi, doğal çevresi (gözlenen doğa ve doğa olayları) ile ilgili bilgileri sistemli bir şekilde inceleme, henüz gözlenmemiş olayları kestirme gayretleri ve bunların tümünü durmadan geliştiren ve yenileştiren bilgi edinme yollarını kapsamaktadır. Yaşamın adlandırılmasındaki önemi açıkça görülen Fen Bilimlerinin alt yapısının, öğrencilere temel ve sağlam bir anlayış içinde kazandırılması ancak nitelikli bir fen eğitimi ve öğretimi ile mümkündür. Bu amaçla fen bilimleri öğretiminin temelleri ilköğretim düzeyinde birinci kademede Fen Bilgisi, yeni adıyla Fen Bilimleri dersi içinde anlatılmaktadır. Bu ders kapsamında merak, ilgi, kuşku duyma gibi tutumlardan yola çıkarak; öğrencilerin, çevreyi inceleme merakları gelişir, yakın çevresinde yer alan fen ile ilgili bilgilerle ve bu bilgileri edinme yollarıyla tanışmaları sağlanır. Aynı zamanda öğrencilere her zaman, her yerde, her konuda bir problemin kurulması, problemi sonuca ulaştıracak bilgi ve verilerin toplanması, açıklanması, organizasyonu, veriler arası ilişkinin sezilmesi ve bu ilişkinin kurulması, ilgili kararların verilmesi ve sonuca ulaşma becerilerinin kazandırılması hedeflenir (Turgut vd., 1997, Gürdal, 1992). Fen eğitimi alan öğrencilerin tümü gelecekte bilim adamı olmayacaklar; ancak fenle ilişkilerini yaşam boyu sürdüreceklerdir. Bu nedenle öğrencilere, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yolları öğretilerek onların bilimsel anlayış geliştirmeleri ve bilim okur-yazarı olarak yetişmeleri amaçlanmalıdır (Yaşar vd., 1998). Bu amaca ulaşmak ancak iyi geliştirilmiş eğitim öğretim programları ile mümkündür.

İyi hazırlanmış bir fen eğitim programı, toplumların modern çağın geleneklerine uygun bireyler yetiştirmesinde kilit konumundadır. Fen eğitimi bireye yalnız ham bilgileri sunmakla kalmaz, beraberinde bilimsel süreç becerilerini etkili kullanmayı, karşılaştığı problemlere mantıksal çözüm yolları bulabilmeyi sağlar (Duschl, 2007; akt: Ünişen ve Kaya, 2015). Yaşadığımız çağ, bilim ve teknolojinin hızla değiştiği ve ilerlediği bir çağdır. Ülkelerin bu değişime ayak uydurabilmeleri için eğitim programlarını sürekli olarak yenileme gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu amaca ise Fen Bilgisi müfredatının eğitim, bilim ve teknolojiye meydana gelen ilerlemelere ve gelişmelere uygun bir şekilde yeniden düzenlenmesi ile ulaşılabilir (Kaptan ve Kuşakçı, 2002; Bayrak ve Erden 2007). Çağın gereksinimlerine uygun olarak MEB (2013) Fen ve Teknoloji dersi öğretim programında değişiklik yapmış ve dersin ismini Fen Bilimleri olarak değiştirerek ilkökul üçüncü sınıftan itibaren uygulanacak olan bu dersin Öğretim Programını geliştirilmiştir. Bu program ile Fen Bilimleri dersinin ilkökul 3. sınıftan itibaren öğretimi yapılmaya başlanmıştır. Programın amacı araştırma inceleme yaklaşımı temel olarak fen okur yazarı bireyler yetiştirmektir (MEB, 2013).

Fen bilimleri öğretim programının amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve fen okuryazarı bireylerin yetiştirilebilmesi için, öğretim programlarının program geliştirme ilkelerine dayalı olarak geliştirilmesi (Ornstein ve Hunkins, 1993; akt: Aybek ve Aslan, 2015) değerlendirilmesi gerekir. Hazırlanan programların, program geliştirme ilkelerine uygunluğunu belirlemede program geliştirme sürecinde görev yapan uzman görüşleri (program geliştirme uzmanı, konu alanı-fen eğitimi uzmanı ve ölçme değerlendirme uzmanı) ve programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşleri önemlidir (Sıcak, 2013). Öğretmenler programla ilgili yapılan değişiklikleri uygulamaya aktaracak olan uygulayıcılardır. Programın uygulamadaki başarısı büyük ölçüde öğretmenin bilgi, beceri ve tutumları ile programın uygulanma koşullarına bağlıdır. Bu açıdan yenilenen fen bilimleri programının uygulamada ne derecede etkili olduğu öğretmen görüşlerinden anlaşılabilir (Selvi, 2006). Bu çalışmada 3. Sınıfta fen bilimleri dersinin yeni uygulanması, alanyazında bu konuyla ilgili çalışmaların sınırlı olması ve programa yönelik dönüt almak amacıyla Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı ilkokul 3. sınıf 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programının boyutlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir. Bu amaca ek olarak Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının uygulanması sırasında yaşanan sorunların öğretmen görüşlerine dayanılarak tespit etmektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1) Araştırmaya katılan ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin, fen bilimleri öğretim programının;

- a) Hedeflerine (amaçlarına),
- b) İçeriğine (kapsamına),
- c) Öğrenme ve öğretme sürecine,
- d) Değerlendirme boyutuna yönelik görüşleri nelerdir?

2) Araştırmaya katılan ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre programın boyutlarına yönelik görüşlerinde bir fark var mıdır?

3) Araştırmaya katılan ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre programın boyutlarına yönelik görüşlerinde bir fark var mıdır?

4) Araştırmaya katılan ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim alıp almamalarına göre programın boyutlarına yönelik görüşlerinde bir fark var mıdır?

5) Araştırmaya katılan ilkokul 3. sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri öğretim programını uygularken karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Gerek örgün, gerekse yaygın eğitim kurumlarındaki eğitimin niteliğinin artırılması, büyük ölçüde uygulanan programlara bağlıdır. Birey, toplum ve bilim alanındaki gereksinim ve değişimler dikkate alınarak, programlarda meydana gelen aksaklık ve eksikliklerin giderilmesi; kısaca, sürekli yapılan program geliştirme çalışmaları, eğitimin niteliğinin olumlu yönde geliştirilmesine hizmet etmektedir (Erden, 1998).

Sürekli yapılan program geliştirme çalışmalarına program değerlendirme çalışmalarının büyük katkısı vardır. Dolayısı ile programın uygulanması sonucu ortaya çıkan aksaklıkların ve eksikliklerin neler olduğunu ve bunların programın hangi

öğesinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapabilmek için programın değerlendirilmesi gerekir (Demirel, 2003).

Bu çalışma ile yeni geliştirilen ve 2014-2015 öğretim yılında ülke genelinde uygulanan İlkokul Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programı'nı öğretmen görüşleri ışığında değerlendirerek, programın uygulamadaki aksaklık ve eksikliklerinin belirlenmesi ve bu sayede programın uygulamadaki etkinliğinin artırılması sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarının yeni Fen Bilimleri Programlarının geliştirilmesine ışık tutacağı ve ayrıca öğretmenlere yönelik gerekli hizmet içi eğitimlerin plânlanması için kullanılabileceği düşünülmektedir.

Araştırma Sayıtları

- 1) Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
- 2) Öğretmenlerin Anket sorularını içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.
- 3) Görüşme yapılan öğretmenlerin soruları yanıtlarken samimi ve içten davrandıkları varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1) 2014-2015 öğretim yıllarında uygulamaya konulan “İlkokul 3.Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı” ile sınırlıdır.
- 2) Araştırmadaki öğretmenler, Hatay ili Antakya merkez ilçesindeki ilkokul 3. sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.
- 3) Araştırmaya gönüllü olarak katılan ve ulaşılabilen sınıf öğretmenlerinin ankete verdikleri cevaplar kendi algıları ile sınırlıdır.
- 4) Araştırma, ilkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri programını değerlendirmek için kullanılan anket ve görüşme formlarından elde edilen verilerle sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

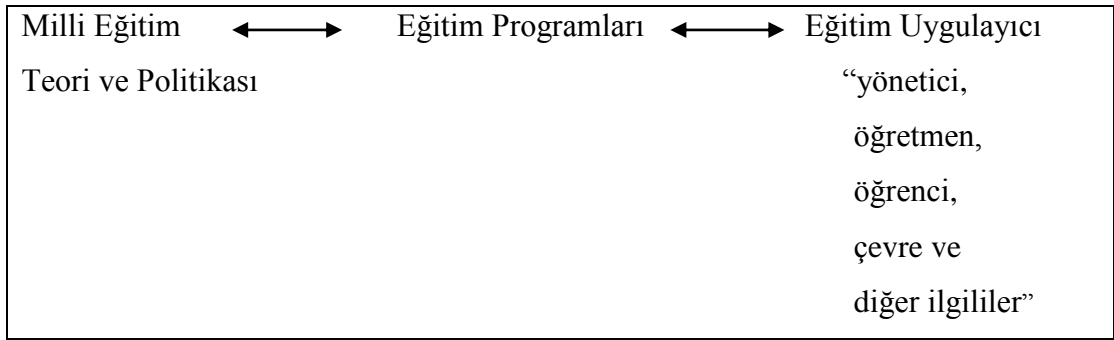
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Eğitim, Öğretim Programı ve Programın Öğeleri

Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde değişiklik oluşturma sürecidir (Ertürk, 1993). Tanımdan anlaşılacağı üzere eğitim planlı ve kişinin tesadüfi olarak değil farkında olarak maksatlı olarak davranış değiştirmesidir. Yani eğitim, rastgele ortamlarda gelişigüzel etkinliklerle değil, belli yerlerde ve konularda, belli aşamalarda ve belirli hedeflere yönelik olarak düzenlenmiş etkinliklerle gerçekleştirilir (Uçan, 1994). Öğretim ise önceden hazırlanmış bir program doğrultusunda planlanan, uygulanan ve değerlendirilen, amacı bireyin etkin öğrenmesini sağlamak olan çoğunlukla ders vb. uygulamalarla sınırlı olan etkinliklerdir (Taşpınar, 2010).

Eğitim ve öğretim belli bir program ve plan dahilinde yapılmalıdır. Bireylerin davranışlarında yapılması düşünülen değişiklikleri ifade eden ve bunları sistemli bir biçimde bir araya toplayan araçlar eğitim programlarıdır (Arslan, 2000). Varış (1996) eğitim programını, “ bir kurumun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve okulun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır. Eğitim programları bir ülkenin eğitim kuram ve uygulamaları ile yönetici, öğretmen, öğrenci ve çevrenin bulunduğu eğitim uygulayıcıları arasında etkileşimin sağlandığı ve bağlayıcı niteliği olan bir köprü görevindedir (Babadoğan, 1993). Eğitim programlarının bu köprü görevini Varış (1996) Şekil 1’deki gibi göstermiştir.

Şekil 1: Eğitim Programlarının İşlevi

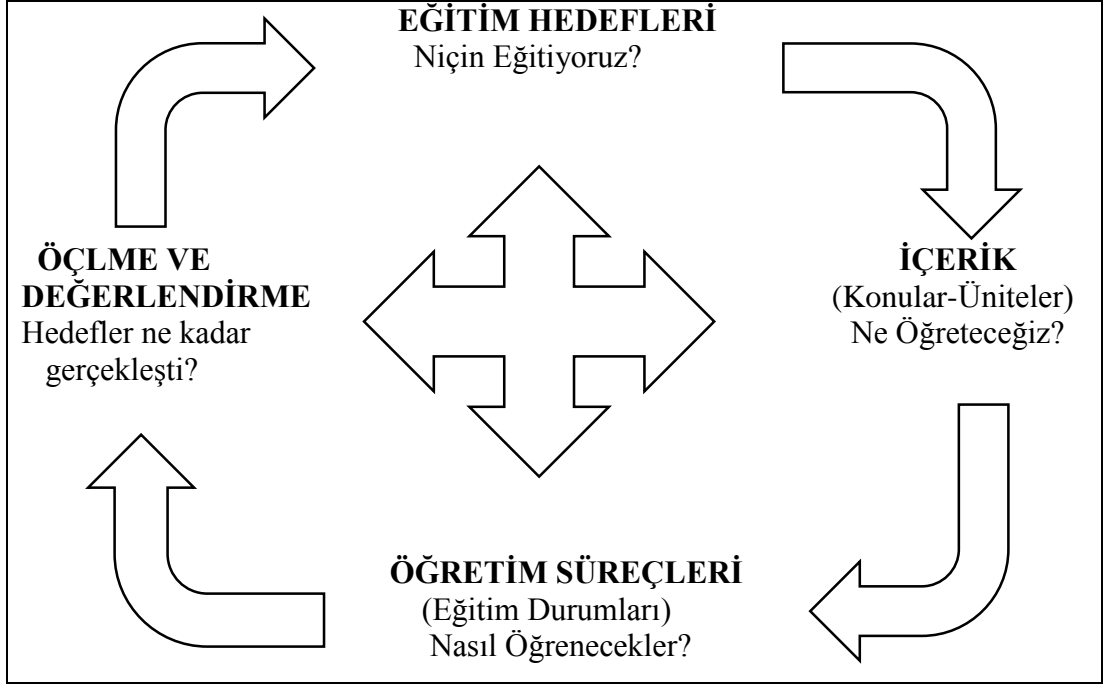

Şekil 1’ de görüldüğü gibi eğitim programlarının temel işlevi milli eğitim politikasının eğitim programları aracılığı ile eğitim uygulayıcıları tarafından uygulamaya dönüştürülmesidir.

Öğretim programı; belli bir öğretim basamağındaki çeşitli sınıf ve derslerde okutulacak konuları, amaçlarını, derslerin sınıflara dağılımını ve öğretim yöntemlerini gösteren kılavuzdur (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Demirel (2003)’ e göre öğretim programı okulda ve okul dışında bireye kazandırılması planlanan dersin öğretimiyle ilgili etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir. Öğretim programı bir dersin uygulama sürecindeki kazanımlarını, konularını, öğretme yöntemlerini ve değerlendirme sürecini kapsayan kılavuzdur denilebilir.

Eğitimin niteliği, büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe, toplumdaki ve bilim alanlarındaki değişmelere göre yeniden düzenledikçe, diğer bir deyişle programlar geliştirildikçe eğitimin de niteliğinin artması beklenir (Erden, 1998). Program geliştirme devamlı bir süreç olduğu için toplumdaki değişikliklere paralel olarak geliştirilmelidir (Akdağ, 2004). Varış (1996), program geliştirmenin, düzenlenen programın masa başında bazı konuların eklenip, çıkarılması şeklinde değiştirilmesi olmadığını; eğitim süreci ile ilgili tüm koşulların, bireylerin, ders kitapları ve araçlarını sürekli olarak geliştirilmesini içeren devamlı ve kapsamlı bir süreç olduğunu belirtmiştir. Gözütok (2003) Varış’ın görüşünü destekleyerek program geliştirmeyi bilimsel yöntemlerle yapılan program araştırmaları doğrultusunda, programın amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme öğelerinin geliştirilmesine yönelik koordine çabalarının bütünü olarak tanımlamıştır. Program geliştirmeye yönelik tanımlardan da anlaşılacağı üzere programın dört temel ögesi vardır. Bu öğeler Şekil 2’de de gösterildiği gibi hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirmedir.

Şekil 2: Eğitim Programının Temel Öğeleri ve Öğeler arası Etkileşimi

Kaynak: Çelik, 2006

2.1.1. Hedefler

Bir eğitim programının hazırlanması sürecinde ele alınacak ilk öge hedeflerdir. Davranış değiştirme sürecinin planlı ve amaca yönelik olması, hedeflerin oluşturulması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır (Bilen, 1996). Hedef bir öğrencinin, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli özelliktir (Ertürk, 1993). Başka bir tanımla hedef genel anlamıyla varılmak istenen nokta eğitimde hedef ise kişiden beklenen istendik özelliklerdir (Sönmez, 2001). Demirel (2003) ise hedefi öğrenene kazandırılacak istendik davranışlardır olarak tanımlamıştır. Bu tanımlara göre okuldaki eğitim durumlarının önceden belirlenmiş hedefleri gerçekleştirici nitelikte olması gerekir.

Programın hedef boyutunda, bireyleri "Niçin, Neden Eğitiyoruz?, Niçin Öğretelim?" sorularına cevap aranmaktadır (Demirel,1996). Hedefler eğitim sisteminin belkemiğini oluşturur. Programın hedefleri belirlendikten sonra bunların davranış yönünden dile getirilmesi gerekmektedir. Hedefler davranışa dönüştürülmediği takdirde işlevsel olmaz. Çünkü hedefler, eğitim düzenini örgütleme, uygulama ve değerlendirme sırasında yol gösterici, seçici ve eleyici birer ölçüt

niteliğindedir (Gürkan, 2006). Hedeflerin program geliştirme açısından belirli niteliklere sahip olması gerekir. Hedefler;

- a. Toplumun koşullarına ve gereksinimlerine yanıt vermeli,
- b. Bireyin temel gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olmalı,
- c. Konu alanının özelliklerine uygun olmalı ve bir içerikle ilişkili olmalı,
- d. Gerçekleşebilecek nitelikte olmalı,
- e. Öğrenci davranışlarına dönük olmalı,
- f. Öğrenme özelliğini belirtecek nitelikte olmalı
- g. Genel ve aynı zamanda sınırlı olmalı,
- h. Bir öğrenme ürününü kapsamalı,
- i. Hangi konu içeriğiyle ilgili olarak gerçekleştirilebileceğini belirtmeli,
- j. Birbirini destekler nitelikte ve kendi içinde tutarlı olmalı,
- k. Gözlenebilir ve ölçülebilir olmalı,
- l. Bir yada birkaç saatte gerçekleştirilebilir olmalı,
- m. Öğrencinin daha sonraki yaşamında işe yarayacak ve kullanılacak davranışları içermeli
- n. Eğitimle oluşturulabilir olmalıdır (Bilen, 1996; Demirel, 2008; Erden 1998,; Ertürk, 1982; Sönmez, 2001; Varış, 1988; akt. Sıcak, 2013).

Bu nitelikler dışında hedefler belirlenirken üç belirleyici boyuta dikkat edilmelidir. Bunlar uzak hedefler, genel hedefler ve özel hedefler olmak üzere üç boyutta belirtilmektedir. Uzak hedefler, ülkenin politik felsefesini yansıtan ve oldukça genel olarak belirtilen hedeflerdir. Genel hedef, uzak hedefin yorumu aynı zamanda da okulun iş görüşünü yansıtan hedeflerdir. Özel hedefler ise, öğrenciye kazandırılması uygun görülen özellikler ve bir disiplin ya da çalışma alanı için hazırlanmış olan hedefler olarak belirtilmektedir. Özel hedefler bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alan olmak üzere 3 aşamada sınıflandırılmıştır. Bilişsel alan zihinsel yetilerin geliştiği alandır. Duyuşsal alan sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum ve güdülenmişlik gibi duygusal yönlerin baskın olduğu alandır. Devinişsel alan ise zihin ve kas koordinasyonu gerektiren becerilerin baskın olduğu alandır.

2.1.2. İçerik

Programın içerik boyutunda, belirlenen hedeflere ulaşmak için “Ne öğretelim?, Neleri ele alarak amaçları gerçekleştirelim?” gibi sorulara cevap

aranmaktadır (Demirel, 1996; Küçükahmet, 1995). İçerik kavramı; öğrencilerin belirlenen davranışları kazanmalarına kaynaklık edecek konuların sistemli bir şekilde düzenlenmesi olarak tanımlanabilir (Taşpınar, 2010).

Sönmez (2001)'e göre içerik, “hedef davranışları kazandıracak biçimde ve konuların düzenlenmesi gibi ele alınabilir”. İçerik hedef davranışlar için bir araçtır. Çünkü önce hedef davranışları belirlenir, sonra bu hedef ve davranışların kazandırılmasına yardımcı olacak şekilde içerik düzenlenir. İçerik düzenlemesi temel ilkelere uygun olarak yapılmalıdır. İçerik;

- Çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgi ve beceriyle donanmış olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmalıdır.
- Somuttan soyuta, kolaydan zora, basitten karmaşığa, parçadan bütüne ya da bütünden parçaya, yakından uzağa doğru sıralanmalıdır.
- Hedef davranışlarla tutarlı olmalıdır.
- Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. İçerik düzenlenirken öğrencilerin gelişim düzeyleri, ilgi ve ihtiyaçları, içinde yaşadığı doğal ve toplumsal koşullar göz önüne alınmalıdır (Demirel, 2003; Sönmez, 2001; Tan vd, 2002).

1.1.3. Eğitim Durumları (Öğrenme-Öğretme Süreci)

Öğrenme öğretme sürecinde bir ders ya da konu alanı için saptanan hedef davranışlar her bir öğrenciye “nasıl ve ne şekilde kazandırılacak?” sorusuna cevap aranır (Sönmez, 2001). Eğitim durumları ögesi, istendik davranış değişikliğinin meydana geldiği, diğer ifadeyle öğrenmenin gerçekleştiği ögedir (Senemoğlu, 2001). Öğrencilerin davranışları kazanması, öğrenmesi öğrenme öğretme sürecinde gerçekleştiği için bu boyut programın en önemli ögesidir. Öğrencilerde istenilen davranışların gelişebilmesi için yaşantılarının etkili bir biçimde düzenlenmesi söz konusudur. Program geliştirmenin bu ögesi, öğrenci açısından öğrenme yaşantıları düzeneği, öğretmen açısından ise öğretme yaşantıları düzeneği olarak nitelendirilebilir (Demirel, 2003).

Öğrenme yaşantıları hedefle ilgili olmalıdır, öğrenci düzeyine uygun olmalıdır, öğrencileri öğrenme sürecine katılmaya güdülemelidir, öğrencilere sunulan diğer öğrenme yaşantıları ile tutarlı olmalıdır (İşman ve Eskicumalı, 1999). Öğretmen, öğrencileri için öğrenme-öğretme sürecinde, bazı hususlara dikkat etmelidir. Bunlar; öğrenme-öğretme süreci, öğrencinin gereksinimlerini karşılayabilmeli, öğretim ilkelerine uygun olmalı, çok sayıda duyu organına dayanmalı, etkili öğrenme sağlamalı, yeni ve ilginç olmalı, önceki yaşantılarla ilişkili olmalı, eğitimin hedef ve davranışlarını kazandırabilmelidir (Çakır, 2007).

1.1.4. Değerlendirme

Programda değerlendirme boyutunda “Ne kadar öğrettik?” sorusuna cevap aranmaktadır (Küçükahmet, 1995). Değerlendirme, eldeki bilgilere anlam verme, onları belli koşullarda karşılaştırma ve belli anlamlarda olup olmama bakımından yorumlamadır (Özçelik, 1992). Demirel (2003)’ e göre değerlendirme istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında bir yargıya varma işidir.

Eğitimde değerlendirme, öğrencilerin eksikliklerini belirleme, yeterliliğe dayalı amaçlara ne oranda ulaştıklarını tespit etme, uygulanan yöntemin etkinliğini anlama ve genel olarak uygulanan yöntemin ne oranda etkili olduğunu belirleme amacıyla yapılır (Doğan, 1997). Yani programın amacına ne derecede ulaştığı, eksikliklerin ortaya çıkarılması değerlendirme ile mümkündür. Ölçme değerlendirme ile elde edilen veriler olmadıkça öğretme ve öğrenme ortamını etkileyen bütün etkenlerin tanınması, değiştirilmesi ve yenileştirilmesi imkansızdır. Bu yüzden, değerlendirme eğitim ve öğretimin bütünleyici bir parçasıdır (Akgün, 2000).

Öğretim programını oluşturan tüm öğeler arasında karşılıklı etkileşim vardır. Bu nedenle bir öğede meydana gelen aksaklık dolaylı ve doğrudan diğer öğeleri etkiler. Örneğin, eğitim programında yer alan bir hedef öğrencilerin giriş davranışlarına uygun değil ise, öğrenme-öğretme süreci ne kadar iyi düzenlenirse düzenlensin, öğrencilerde istendik davranış değişikliğinin meydana gelmesi oldukça güçtür. Bu durumda değerlendirme sonucunda hem ürün istenilen nitelikte bulunmayacak hem de öğrenme öğretme süreci etkisiz görünecektir. Bu nedenle,

programla ilgili bir karar alınırken tüm ögelerin göz önünde bulundurulması gerekir (Erden, 1998).

2.2. Eğitimde Program Değerlendirme

Program değerlendirme gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile öğretim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkililiğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve programın etkililiği hakkında karar verme sürecidir (Erden, 1998). Eğitimde program değerlendirme, programın hedeflere ulaşma düzeyinin ve etkililiğinin belirlenmesi, programdaki aksaklıkların hangi öge ya da ögelerden kaynaklandığının saptanması ve gerekli düzeltme çalışmalarının yapılması işlemlerini kapsamaktadır (Güven, 2008).

Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme iç içedir. Değerlendirme sonuçları geliştirilecek olan programa ışık tutar ve program geliştirmenin her aşamasında yol gösterir. Programın uygulanması sırasında ve uygulandıktan sonra eksikliklerin, aksayan yönlerin ve bunların programın hangi ögelerden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak için programların değerlendirilmesi gerekmektedir (Demirel, 2003).

Program geliştirme dinamizmi içinde değerlendirme aşamasının büyük bir payı vardır. Değerlendirmeyle programın etkililiği, amaçlarına ulaşabilirliği, güçlü ve zayıf yönleri tespit edilerek mevcut program geliştirilebilir veya yenilenebilir. Değerlendirme sürecinde en güçlü halkalardan birini programı uygulayan öğretmenlerin görüşleri oluşturur (Baybars ve Kocakulah, 2009; Bilgin, Alev, Yigit ve Akdeniz, 2011; Grmek, 2010; Popa ve Bucur, 2014; Yılmaz, Alkan, Baran, Elmas ve Güven, 2011; akt: Ünişen ve Kaya, 2015).

2.3. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

Her ülkede eğitim sistemlerinin genel amaçları çerçevesinde, öğrencileri istenilen düzeyde yetiştirmek için belirli öğretim programları geliştirilmektedir. Bu öğretim programlarından birisi de fen öğretim programlarıdır. İlköğretim düzeyinde verilecek fen eğitimi ile çocukların çevreyi anlamaya yönelik bilgi edinmesini sağlama

ve bir düşünce sistemi geliştirme, amaçlardan birisi olarak belirtilmektedir (Gücüm ve Kaptan, 1992).

Fen Bilimleri; doğayı ve doğal olayları sistemli bir şekilde inceleme, henüz gözlenmemiş olayları kestirme gayretleri olarak tanımlanabilir (Kaptan, 1999). Ayas ve arkadaşlarına (1993) göre fen bilimi, bilginin tabiatını düşünme, mevcut bilgi birikimini anlama ve yeni bilgi üretme sürecidir. Fen bilimleri dersi, öğrencilerin doğayla iç içe olduğu bir yakın çevre dersidir. Yakın çevre, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları, somutluk, yaparak-yaşayarak öğrenme ilkeleriyle örtüşür. Böyle bir yaklaşımda fen eğitimi, öğrencilerin karşılaştığı nesnelere, olayları ve bunların ilişkilerini gözleyip, inceleyip araştırması ve sonuçlara varması olarak tanımlanabilir (Korkmaz, 2006).

Kaptan'a göre (1999) fen eğitimi ve öğretiminin üç ana amacı vardır.

- Bilimin doğasını öğretmek,
- Fen Bilimlerinin nasıl yapıldığını öğretmek,
- Fennin kavramlarını öğretmek.

Bireye; ne öğretileceği (program), nasıl öğretileceği (öğretim yöntem ve teknikler), kim tarafından (öğretmen) verileceği eğitimin temel felsefesini oluşturmaktadır. Bu temel felsefe çerçevesinde öğretmenler, programlarda ön görülen hedef ve davranışları gerçekleştirmeye yönelik birçok eylemler sonucunda, öğrencide istedik bilgi ve beceriler ortaya çıkarmaya çaba göstermektedir (Türkeli, 2002). Bu çabaların temeli, ilköğretim yıllarında atılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ilköğretimin toplum ve birey için taşıdığı önem her türlü tartışmanın dışında tutulmaktadır. Çünkü ilköğretim çocuk için gerçek fırsat eşitliği ve şanstır. Çocuğun yaşadığı topluma ait bir varlık ve öge olması ancak ilköğretim sayesinde olmaktadır (Arslan, 2004). O yüzden de eğitimin bu kademesi, çocuğun yaşamında derin izler bırakan önemli bir dönemi kapsamaktadır. İlköğretim çağı, Piaget'in zihinsel gelişim kavramına göre düşünüldüğünde somut ve somut işlemler dönemini kapsamaktadır (Erden ve Akman, 2001). Bu açıdan ilköğretimdeki konuların çocuğun yakın çevresinden olması ve somut bir şekilde verilmesi öngörülmüştür. Fen Bilgisi somut yapılar içinde yakın çevreye indirgenebilecek bir derstir ve fen bilgisi dersindeki

üniteler yaparak yaşayarak, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, özelden genele verilmesi ilkesine çok uygundur (Gürdal vd., 2001).

Victor ve Kellough'a (2000) göre ise ilköğretimde fen eğitimi öğrencilerin;

- Bilim okuryazarı olmalarına,
- Yaratıcı ve eleştirel düşünerek karşılaştıkları problemleri çözebilmelerine,
- Çevreyi tanıyarak, korumalarına ve daha iyi duruma getirebilmelerine,
- Fen-teknoloji-toplum arasındaki bağlantıyı anlamalarına,
- Sürekli değişim içinde bulunan dünyada başarılı ve üretken yaşayabilmelerine, kendi yetenek, ihtiyaç ve ilgilerine göre entelektüel ve sosyal farkındalık bilinciyle yetişmelerine yardımcı olur.

Değişen ve gelişen dünyada özellikle ilköğretim düzeyinde çocukları sözü edilen amaçlar doğrultusunda hazırlamak için, bilgi edinme becerisine sahip, gözlem yapan, çevresindeki olaylardan haberdar olan, soran tartışan araştıran, deneyen genellemeler yapan, bilgilerini genişleten ve beraberinde bilimsel tutum geliştiren fen programlarının kullanılması, zorunlu olmuştur (Kaptan, 1999). Milli Eğitim Bakanlığı da bu kapsamda 2013 yılında Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programını geliştirmiştir.

1.4. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

2013 yılında Fen Bilimleri programında köklü değişiklikler yapılmıştır. 2004 yılı Fen ve Teknoloji olarak adlandırılan ders Fen Bilimleri dersi adıyla 2013 programında yer almıştır. 2004 yılındaki Fen ve Teknoloji Öğretim Programında yapılandırmacı anlayış temel alarak hazırlanırken 2013 yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı temel alınmıştır (MEB, 2013). 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına göre fen bilimleri eğitimi 3. Sınıftan itibaren başlatılacaktır.

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının temel amacı “Tüm öğrencileri fen okuryazarı bireyler olarak yetiştirmek” olarak tanımlanmıştır. Araştıran-sorgulayan, etkili kararlar verebilen, etkili iletişim kurabilen, sürdürülebilir kalkınma bilinciyle yaşam boyu öğrenen fen okuryazarı bireyler; fen bilimlerine ilişkin bilgi, beceri, olumlu tutum, algı ve değere; fen bilimlerinin teknoloji toplum-çevre ile olan ilişkisine yönelik anlayışa ve psikomotor becerilere sahiptir (MEB, 2013).

Günümüzde fen bilgisi eğitimi fen okur-yazarlığına dayalıdır. Fen okur-yazarlığı öğrencilere var olan bilgileri aktarmaktan çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırır. Fen ve teknoloji okur-yazarlığı olan vatandaşlardan; anahtar kavramları ve ahlakî değerleri kullanma, sonuçlarını dikkate alarak bir eyleme geçme, şüpheli olma, doğal olayları ve doğal olaylara ilişkin insan kaygılarını anlamada akılcı ve yaratıcı olma davranışları beklenir. Fen derslerini, teknoloji, fen ve toplum vurgularıyla öğretmek, kavramların daha iyi öğrenilmesi sonucunu doğurur. Fen bilimleri, bilimsel süreçlerle öğretilirse, öğrenciler süreç becerilerini kazanırlar ve bu becerileri günlük yaşamda kullanırlar. Öğrenciler fen bilimlerine karşı daha olumlu tutum geliştirirler, ayrıca yaratıcılık becerileri de gelişir (Kaptan ve Korkmaz, 2001).

Fen okuryazarı bireyler, fen bilimlerine ilişkin temel bilgilere(Biyoloji, Fizik, Kimya, Yer, Gök ve Çevre Bilimleri, Sağlık ve Doğal Afetler) ve doğal çevrenin keşfedilmesine yönelik bilimsel süreç becerilerine sahiptir. Bu bireyler kendilerini toplumsal sorunlarla ilgili problemlerin çözümü konusunda sorumlu hisseder, yaratıcı ve analitik düşünme becerileri yardımıyla bireysel veya işbirliğine dayalı alternatif çözüm önerileri üretebilirler. Bunlara ek olarak fen okuryazarı bir birey, bilgiyi araştırır, sorgular ve zamanla değişebileceğini kendi akıl gücü, yaratıcı düşünme ve yaptığı araştırmalar sonucunda fark eder (MEB, 2013).

1.4.1. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Amaçları

Tüm bireylerin fen okuryazarı olarak yetişmesini amaçlayan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçları şunlardır:

1. Biyoloji, Fizik, Kimya, Yer, Gök ve Çevre Bilimleri, Sağlık ve Doğal Afetler hakkında temel bilgiler kazandırmak,
2. Doğanın keşfedilmesi ve insan-çevre arasındaki ilişkinin anlaşılması sürecinde, bilimsel süreç becerilerini ve bilimsel araştırma yaklaşımını benimseyip karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek,
3. Bilimin toplumu ve teknolojiyi, toplum ve teknolojinin de bilimi nasıl etkilediğine ilişkin farkındalık geliştirmek,
4. Birey, çevre ve toplum arasındaki karşılıklı etkileşimi fark etmek ve toplum, ekonomi, doğal kaynaklara ilişkin sürdürülebilir kalkınma bilincini geliştirmek,
5. Fen bilimleri ile ilgili kariyer bilinci geliştirmek,

6. Günlük yaşam sorunlarına ilişkin sorumluluk alınmasını ve bu sorunları çözmeye fen bilimlerine ilişkin bilgi, bilimsel süreç becerileri ve diğer yaşam becerilerinin kullanılmasını sağlamak,
7. Bilim insanlarının bilimsel bilgiyi nasıl oluşturduğunu, oluşturulan bu bilginin geçtiği süreçleri ve yeni araştırmalarda nasıl kullanıldığını anlamaya yardımcı olmak,
8. Bilimin, tüm kültürlerden bilim insanlarının ortak çabası sonucu üretildiğini anlamaya katkı sağlamak ve bilimsel çalışmalarını takdir etme duygusunu geliştirmek,
9. Bilimin, teknolojinin gelişmesi, toplumsal sorunların çözümü ve doğal çevredeki ilişkilerin anlaşılmasına olan katkısını takdir etmeyi sağlamak,
10. Doğada meydana gelen olaylara ilişkin merak, tutum ve ilgi geliştirmek,
11. Bilimsel çalışmalarda güvenliğin önemini fark ettirmek ve uygulamaya katkı sağlamak,
12. Sosyo-bilimsel konuları kullanarak bilimsel düşünme alışkanlıklarını geliştirmektir (MEB,2013).

1.4.2. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Temel Yaklaşımı

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı temel alınmıştır. Bu şekilde öğrencinin kalıplaşmış bilgileri ezberleyerek çözüm üretmesi yerine, araştırarak, keşfederek, hipotezler kurarak ve bunları yorumlayarak çözüme ulaşmasını ve öğrendiklerini yapılandırmasını gerçekleştirmesi sağlanır (Aybek, Çetin ve Başarır, 2014; Kecioglu ve Aydoğdu, 2005).

2013 programında benimsenen ve fen eğitiminde öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerinde ve üst düzey düşünme becerileri geliştirmelerinde etkili olan araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenmenin temel özellikleri şöyle sıralanabilir (Lim, 2001; akt: Karakaş, 2015).

Araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme,

- a. Öğrenci merkezli yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ışığında ortaya çıkan bir öğrenme yaklaşımıdır.

- b. Ürün ortaya koyma ya da problem çözmeden daha çok araştırma sürecinin basamaklarını vurgular.
- c. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini(yaratıcı, yansıtıcı, analitik düşünme) geliştirme ve bilgiyi yapılandırmayı sağlama amacı taşır.
- d. Öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Meb (2013) programın uygulanmasında, 3. ve 4. sınıflarda yapılandırılmış araştırma- sorgulama, 5. ve 6. sınıflarda rehberli araştırma-sorgulama, 7. Ve 8. sınıflarda ise açık uçlu araştırma-sorgulama yaklaşımını esas almıştır. Yapılandırılmış sorgulayıcı- araştırmada öğretmen araştırmak için soru, yöntem, problem ve malzemeyi öğrencilere sağlar; ancak beklenen sonuçlar konusunda öğrencileri bilgilendirmez. Rehberli sorgulayıcı-araştırmada öğretmen sadece malzeme ve araştırma sorusu vererek, öğrencilerin geliştirdikleri kendi yöntemlerini kullanarak problemi çözmelerine izin verir. Açık uçlu sorgulayıcı-araştırmada ise rehberli sorgulamayı açık sorgulama takip eder (Henige, 2005; Colburn, 2000; Windschitl, 2003; akt: Çolak, 2014).

Fen öğrenmek için sorgulayıcı- araştırmayı kullanan öğrenciler bilim insanlarının kullandıkları gibi çeşitli etkinlikleri ve düşünme becerilerini kullanırlar. Sorgulayıcı-araştırmaya dayalı öğrenme gözlem yapmak, sorular sormak, var olan bilgilere ulaşmak için kaynakları incelemek, araştırma planlamak, deneysel deliller ışığında bilinen bilgileri tekrar gözden geçirmek, veri toplamak için araç kullanmak, veri toplamak, verileri analiz etmek ve yorumlamak, hipotez kurmak, sonuç çıkarmak ve sonuçları paylaşmak gibi çok yönlü etkinlikleri kapsamaktadır (NRC, 1996; Herr, 2008: akt: Çolak, 2014).

1.4.2.1 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Öğretmen-Öğrenci Rolü

2013 programında araştırma- sorgulamaya dayalı yaklaşım benimsendiğinden öğrencinin rolü araştıran, sorgulayan, açıklayan, tartışan bir birey olması şeklinde vurgulanmıştır. Öğrenme ve öğretme sürecinde öğretmen, kolaylaştırıcı ve yönlendirici rolündedir.

Öğretmen, fen bilimlerinin değerini, önemini ve bilimsel bilgiye ulaşmanın sorumluluk ve heyecanını öğrencileriyle paylaşan ve aynı zamanda sınıfındaki araştırma sürecini yönlendirerek öğrencilere rehberlik eder. Öğretmen, öğrencilerin

araştırma duygusunu ve bilimsel düşünce tarzını geliştirmek için onları cesaretlendirir ve uygulamaların bilimsel etik ilkelerine uygun olarak yapılmasını sağlar. Öğrenciler bir bilgiyi araştırıp sorgularken akranlarıyla etkili iletişim ve işbirliği içinde olur. (MEB, 2013).

1.4.2.2. 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Benimsenen Strateji ve Yöntemler

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına göre derslerin planlanması ve uygulanmasında öğrencinin aktif, öğretmenin ise rehber rolündedir. Buna bağlı olarak problem, proje, argümantasyon, işbirliğine dayalı öğrenme vb. öğretim ortamları temel alınmıştır. Öğrencilerin fen bilimlerine yönelik bilgileri kalıcı öğrenmelerini sağlamak için sınıf içi ve okul dışı öğrenme ortamları, araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme stratejisine göre tasarlanmıştır. Araştırma sorgulama temelli olduğu için informal öğrenme ortamlarından da (bilim, sanat ve arkeoloji müzeleri, hayvanat bahçesi, doğal ortamlar vb.) faydalanılmıştır. Araştırma-sorgulama süreci, sadece “keşfetme ve deney” olarak değil, “açıklama ve argüman” oluşturma süreci olarak da ele alınır. Araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme; öğrencilerin keşfetmeye istekli oldukları, etraflarındaki doğal ve fiziksel dünyayı sağlam gerekçelerle açıklamalarda bulunarak güçlü argümanlar kurdukları, fen bilimlerinden heyecan duyan ve değerini bilen bireyler olarak yetiştikleri, kısacası birer bilim insanı gibi yaparak-yaşayarak-düşünerek kendi bilgisini yapılandığı öğrenci merkezli bir öğrenme yaklaşımıdır. Öğretmenler, öğrencilerinin düşüncelerini farklı gerekçelerle destekleyebildikleri ve arkadaşlarının iddialarını çürütmek amacıyla karşıt argümanlar geliştirebildikleri tartışmalar içerisinde yer almalarını sağlar. Öğretmen öğrencilerin görüşlerini gerekçelendirerek açıkladığı tartışmalarda rehber konumundadır (MEB,2013).

1.4.2.3 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme Anlayışı

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında, ölçme değerlendirme boyutunda öğrencilerin süreç boyunca gözlemlenmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi, anlamlı ve kalıcı öğrenme oluşturmak amacıyla sürekli geri bildirim sağlanması temel alınmıştır. Ölçme değerlendirmede ürün kadar sürecin de değerlendirilmesi anlayışı esastır. Bu nedenle, sürecin sonunda öğrencinin ortaya koyduğu öğrenme ürünü ile birlikte gösterdiği performansın da değerlendirilmesi

önerilmektedir. Geleneksel ölçme araçlarının tek başına ölçüt olmadığından tamamlayıcı ölçme araç ve tekniklerinin kullanılması önerilmektedir. Tamamlayıcı ölçme araç ve tekniklerinin kullanımı ile birlikte sürece dönük değerlendirme yaklaşımına önem verilerek öğrencinin kendini ve akranını değerlendirme şansı bulunduğu öz ve akran değerlendirme yaklaşımları benimsenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin öğrenme süreci ve bu süreç sonundaki performanslarını izlemek ve değerlendirmek için teknolojiden de faydalanılır (MEB, 2013).

1.4.3. 2013 Fen Bilimleri Öğretim Programında Öğrenme Alanları ve Üniteler

1.4.3.1 Fen Bilimleri Dersinin Yapısı

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında, tüm öğrencilerin fen okuryazarı olması vizyonunun gerçekleştirilebilmesi için Canlılar ve Hayat, Madde ve Değişim, Fiziksel Olaylar ve Dünya ve Evren konu alanları ile Beceri, Duyuş, Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre (FTTÇ) öğrenme alanları belirlenmiştir. Öğretim programı, bu konu alanlarını temel alarak hazırlanmasına karşın bilimsel süreç becerileri, yaşam becerileri, duyuş ve FTTÇ öğrenme alanları ile ilişkilendirilmiştir. Kazanımlar, bilimsel bilginin; beceri, duyuş ve günlük yaşamla olan ilişkisi dikkate alınarak tasarlanmıştır. Sonuç olarak Fen Bilimleri konu alanları, sadece temel fen kavram ve ilkelerini değil, aynı zamanda bu ders kapsamında öğrencilere kazandırılması gereken beceri, duyuş ve FTTÇ ilişkilerini de içermektedir.

Şekil 3: Öğrenme Alanları

Bilgi	Beceri	Duyuş	Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre
Canlılar ve Hayat Madde ve Değişim Fiziksel Olaylar Dünya ve Evren	Bilimsel Süreç Becerileri Yaşam Becerileri	Tutum Motivasyon Değerler Sorumluluk	Çevre Sosyo-Bilimsel Konular Bilimin Doğası Bilim ve Teknoloji ilişkisi Bilimin Toplumsal Katkısı Sürdürülebilir Kalkınma Bilinci Fen ve Kariyer Bilinci

MEB (2013)

1.4.4. 2013 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

Yapılan araştırmada ilkökul 3. sınıf Fen Bilimleri dersinin ilk kez programda yer alması öğretmen görüşleri alınarak değerlendirildiği için 3. Sınıf Fen Bilimleri Programı ayrı olarak belirtilmiştir.

3. sınıf seviyesinde öğrencilerden; duyu organları ve görevleri ile birlikte sağlığının korunması için yapılması gerekenler; canlı ve cansız varlıklar, doğal ve yapay çevre, kaynakların bilinçli kullanımı ve sağlıklı yaşam; maddeyi niteleyen özellikler, maddenin hâlleri; varlıkların hareket şekilleri, cisimleri hareket ettirme ve durdurma, itme ve çekme kuvveti, ışığın görmedeki rolü, ışık kaynakları, sesin işitmedeki rolü, çevredeki doğal ve yapay sesler, elektriğin günlük yaşamdaki kullanımı, piller, elektriğin güvenli kullanımı, Dünya'nın şekli ve gözlemlenebilir yapısı ile ilgili konularda bilgi, beceri ve duyuş sahibi olmaları beklenmektedir (MEB, 2013).

Şekil 4: Üniteler ve Zaman Dağılımı

No	Ünite / Konu Alanı Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde (%)
1	Beş Duyumuz / Canlılar ve Hayat	3	6	5,6
2	Kuvveti Tanıyalım / Fiziksel Olaylar	4	15	13,9
3	Maddeyi Tanıyalım / Madde ve Değişim	4	15	13,9
4	Çevremizdeki Işık ve Sesler / Fiziksel Olaylar	8	21	19,4
5	Canlılar Dünyasına Yolculuk / Canlılar ve Hayat	6	21	19,4
6	Yaşamımızdaki Elektrikli Araçlar / Fiziksel Olaylar	4	21	19,4
7	Gezegeneimizi Tanıyalım / Dünya ve Evren	3	9	8,4

MEB (2013)

Şekil 4 incelendiğinde 3. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında “Çevremizdeki Işık ve Sesler / Fiziksel Olaylar” ünitesi daha fazla kazanım içermektedir. Ders süresi olarak ise “Çevremizdeki Işık ve Sesler / Fiziksel Olaylar, Canlılar Dünyasına Yolculuk / Canlılar ve Hayat, Yaşamımızdaki Elektrikli Araçlar / Fiziksel Olaylar” ünitelerinin öğretimine daha fazla zaman ayrılmıştır.

1.9. İlgili Araştırmalar

Erdoğan (2005) araştırmasında, yeni geliştirilen 5. sınıf fen bilgisi müfredatını, uygulama sürecinde öğrenci ve öğretmen bakış açısıyla analiz etmek ve tüm ülkeye yaygınlaştırılmadan önce müfredatta karşılaşılan problemleri ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Pilot uygulama yapılan iki ilköğretim okulundaki 5 fen bilgisi öğretmenine ve 56 beşinci sınıf öğrencisine açık uçlu sorulardan oluşan formlar verilmiştir. Sonuçlar nitel araştırma yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşlerinin benzerlik gösterdiği görülmüş, öğretmenlerin ve öğrencilerin yaptıkları karşılaştırmada eski müfredatın daha çok öğretmen merkezli ve sonuç odaklı olduğu, yeni müfredatın daha çok öğrenci merkezli olup yaparak, yasayarak öğrenmenin hâkim olduğu ve değerlendirmenin öğrenmenin ayrılmaz bir parçası olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bağdatlı (2005) araştırmasında, değişen ilköğretim programlarındaki 4. sınıf Fen ve teknoloji dersinin taslak öğretim programının öğrenci başarısına etkisi ve sınıf öğretmenlerinin programa ilişkin görüşlerini araştırmıştır. Araştırma, Hatay iline bağlı, Antakya ilçesinde pilot uygulaması içerisinde olan İnönü İlköğretim Okulu'nun 4. sınıfında okuyan toplam 71 öğrenci ile Antakya ilçesinde bulunan Cemalettin Tınaztepe İlköğretim Okulu'nun 4.sınıfında okuyan toplam 68 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Okullardaki öğrenciler deney ve kontrol grupları şeklinde düzenlenmiş ve ünitelerin islenişinden önce, hazırlanmış olan başarı ön testi uygulanmıştır. Aynı sorulardan oluşan başarı son testi üniteler bitiminde de öğrencilere uygulanarak değerlendirme yapılmıştır. Değişen ilköğretim programının Fen ve teknoloji dersi taslak öğretim programını uygulayan sınıf öğretmenlerinin görüşleri, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından geliştirilen ölçeklerle alınmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, değişen İlköğretim Programlarındaki Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı uygulamaları lehine öğrenci başarısında artış görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin programa ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Yangın (2007), 2005 yılında uygulanmaya başlanan Fen ve Teknoloji programının öğretime ilişkin İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmen ve öğrenci görüşlerini araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; ilköğretim 4. ve 5. sınıf

Öğretmenlerinin 2005 yılında uygulanmaya başlanan Fen ve Teknoloji dersi öğretim programına ilişkin görüşleri öğretim süreci boyunca olumsuz yönde değişim göstermiştir. Fen-Teknoloji- Toplum konularının öğretimindeki en önemli güçlüklerin ise, programda geçen öğretim materyallerinin bulunmaması, öğrenci fazlalığı ve sınıfların yetersiz gelmesi ile öğretmenlerin bilgilendirilmemesi olduğu belirlenmiştir.

Şahin, Turan ve Apak (2005) yaptıkları çalışmada, 2005 fen ve teknoloji programının amaç/kazanım, içerik, yöntem ve değerlendirme boyutlarıyla ilgili öngörü ve özelliklerinin listelenmesine ve bu öngörü ve özelliklerinin okullarda ne kadar hayata geçirilebildiğinin araştırılarak niyet edilenle başarılan arasındaki uyum veya farklılıkların tespit edilmesine çalışmışlardır. Bu amaçla yeni programların uygulandığı pilot 9 ilden 6 tanesi rastgele örnekleme metoduyla seçilmiştir. Bu illerde toplam 450 öğretmene ulaşılmış, Fen ve teknoloji ölçeği 65 öğretmene uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, 2001 programının kazanımlarının çok olduğu, kazanımlar için önerilen etkinliklerin sadece birkaç örnekle sınırlı kaldığı, değerlendirme araç ve yöntemlerindeki sınırlılıklar, bunlarla ilintili olarak öğretmenlerin programlar konusundaki yetersizliği, araç gereç eksikliği, kalabalık sınıflar ve benzeri nedenlerle yetersiz kaldığı gözlenmiştir. 2005 programının 2001 programına kıyasla amaçlar, içerik, yöntem, değerlendirme açısından daha güncel ve daha olumlu olduğu ve teknoloji kapsamı açısından yaşadığımız çağı daha çok temsil ettiği tespit edilmiştir.

Özdemir'in (2006) hazırlamış olduğu "İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıf Fen Bilgisi Öğretim Programlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örnekleme)" adlı çalışmanın amacı programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi ve programın öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi olarak belirtilmiştir. Araştırma Konya ili merkezindeki 30 ilköğretim okulunda yürütülmüştür. Bu okullarda görev yapan 172 sınıf öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre; sınıf öğretmenleri ders kitabı dışında en çok dergi ve ansiklopedi gibi basılı materyalleri kullanmaktadırlar. Ayrıca sınıf öğretmenleri bakanlıkça kabul edilmiş tüm ders kitaplarını incelemediklerini belirtmişlerdir. Verilen hizmet içi eğitimin yetersiz olduğunu ve ek hizmet içi eğitime gereksinim duyulduğunu belirtmişlerdir. Ölçme değerlendirme konusunda ise en çok test tipi yoklamaların, sözlü ve gezi-gözlem raporu hazırlama sınav türlerinin

kullanıldığı, laboratuvar etkinliklerini değerlendirme gibi sınav türlerinin daha az kullanıldığı tespit edilmiştir.

Korkmaz (2006)'ın yeni ilköğretim Programının öğretmenler tarafından değerlendirildiği çalışmada 313 sınıf öğretmeninden oluşan bir çalışma grubu belirlemiş, veri toplama aracı olarak dokuz açık uçlu soru içeren form kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarından bazıları, öğretmenlerin yeni programlara karşı tutumları olumlu olmasına karşın bilgilendirme durumlarının tam olmadığı belirtilmiş, öğretmenlerin karşılaşacağı sorunlardan birinin de ölçme ve değerlendirme konusunda olduğu saptanmıştır. Okulların altyapı yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, kalabalık sınıflar gibi faktörler, Programın başarıyla uygulanmasını engelleyecek faktörlerden bazıları olarak belirlenmiştir.

Özyılmaz Akamca, Hamurcu & Günay (2006) yeni fen ve teknoloji programına yönelik öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Bu çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İzmir'deki 15 ilçede pilot uygulama yapılan okullardaki 4. ve 5. sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Sonuç olarak öğretmenlerin programla ilgili olarak yeterince bilgileneemedikleri, kaynak konusunda sıkıntılar çektikleri, ölçme ve değerlendirme ile öğretimin yapılandırılması gibi konularda hizmet içi eğitim almak istedikleri saptanmıştır.

Değirmenci (2007)'ın "İlköğretim 4, 5. ve 6. Sınıflar Fen ve Teknoloji Dersi Yeni Öğretim Programının Uygulanması İle ilgili Öğretmen Görüşleri" adlı yüksek lisans tezinde, 2005–2006 öğretim yılında 4. ve 5. sınıflarda, 2006–2007 öğretim yılında 6. sınıflarda uygulamaya konulan ilköğretim 4, 5. ve 6. sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı'nın amaçları, içeriği ve öğrenme-öğretme süreci ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan ilköğretim okullarında görevli 4. ve 5. Sınıf öğretmenleri ve 6. sınıf Fen ve Teknoloji dersi öğretmenleri oluşturmuştur. Örneklem, Çankaya ilçesinde bulunan ilköğretim okullarından gelişigüzel seçilen 20 ilköğretim okulunda görevli 100 öğretmenden oluşmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan 40 soruluk Anket Formu'nun örnekleme uygulanması yoluyla elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Fen ve Teknoloji Dersi Yeni Öğretim Programı'nın öğrencilerin problemlerini görüp çözebilen bireyler olmalarını sağlama, öğrencilere neden sonuç ilişkisini yansıtabilme, öğrencinin bilgiye kendisinin

ulaşmasına yönlendirme, bilim adamlarına ve bilimsel çalışmalara saygı duymaya teşvik etme, yeni teknolojileri anlama, kullanma ve geliştirme yönünden öğrencilere katkı sağlama, öğrencilerin öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilmelerine katkı sağlama, öğrencilere sağlıklı yaşamının gerektirdiği davranışları kazandırabilme, öğrencilerin çevre bilinci kazanmasını sağlama ve öğrencinin topluma verimli yurttaş olmasını sağlama derecesine iyi düzeyinde katıldıkları sonucu çıkmıştır.

Gömleksiz ve Bulut (2007), “Yeni ilköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim programının uygulamadaki etkinliğinin değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında öğretmen görüşlerine dayalı olarak uygulamadaki programın etkililiğini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma için 32 maddeden oluşan Likert tipi Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı Ölçeği geliştirmişler ve bunu İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Hatay, Samsun ve Bolu, illerinde 64 deneme okulunda 383 sınıf öğretmenine yöneltmişlerdir. Elde ettikleri bulgularda, programda öngörülen kazanımlar, kapsam, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarının, uygulamada “çok” düzeyinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Bayrak ve Erden (2007) tarafından yapılan araştırmada, ilköğretim ikinci kademe Fen Bilgisi Dersi Öğretim Programı, öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmada; programın genel özellikleri, amaçları, kapsamı, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutlarında öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen 32 maddelik ve beşli likert şeklinde kodlanmış anket kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre programın genel özelliklerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir: “Programın öğretmene yeterli düzeyde rehberlik edebilmesi. Her ünite için ayrılan zaman ile ünitenin güçlük derecesi arasında uyumsuzluk olmasıdır.”.

Öz (2007) araştırmasını 2001-2002 öğretim yılında uygulanmaya başlayan “İlköğretim Fen Bilgisi Dersi Öğretim Programı” ile 2005-2006 öğretim yılında uygulanmaya konulan “İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı”nın öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi ve yeni programının uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla yapmıştır. Araştırma, 2005-2006 öğretim yılında Adana Merkez ilçelerinden tesadüfi yolla seçilen 27 ilköğretim okulunda yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Adana Merkez

ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 192 öğretmenden oluşturmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesinde daha önce benzer bir çalışma için hazırlanan bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin 2001 ve 2005 programındaki hedeflere, içeriğe, eğitim durumuna, değerlendirmeye ve teknolojik gelişmelere yönelik görüşleri arasında bazı değişkenler için anlamlı farklar görülürken bazı değişkenlere göre ise anlamlı farklar görülmemiştir. Öğretmenlerin 2005 programına yönelik daha olumlu yaklaşımlara sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin, 2005 programının uygulanması sırasında en çok karşılaştıkları sorunlar; okullardaki araç-gereçlerin yetersiz olması, program hakkında yeterince bilgilendirilmeme ve kılavuz kitapların öğretmenlere zamanında ulaştırılmaması şeklinde belirlenmiştir.

Yeşilaydın (2008) ilköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim programı hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini araştırmıştır. Araştırma 2006 - 2007 eğitim-öğretim yılı Bitlis ili Tatvan ilçe merkezi ve köylerinde yer alan 63 okul ve 134 öğretmeni kapsamaktadır. Araştırmada Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin fen ve teknoloji programının kazanım ve içerik bölümü hakkında görüşlerinin olumlu olduğu, öğrenme-öğretme süreci ve özellikle ölçme-değerlendirme de sorun yaşadıkları görülmüştür. Programın okul ve sınıf bazında uygulanmasına yönelik öğretmenlerin görüşleri okul yönetimi, zümre öğretmenleri ve sosyal çevre ile iletişimin fazla olmadığı, bazı okulların alt yapısının programı uygulamaya elverişli olmadığı yönündedir. Programın öğrenciler açısından uygulaması sırasında fazla sorun yaşanmadığı görülmektedir. Programın uygulanması aşamasında öğretmen görüşleri çeşitli değişkenlere bağlı olarak incelendiğinde bazı anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bayan öğretmenlerin ve ilçe merkezinde çalışan öğretmenlerin görüşlerinin daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

Kırıkkaya (2009) Bu çalışmada fen öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersi programının 2006–2007 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarının ikinci kademesinde uygulanmasından hemen önce katıldıkları hizmet içi eğitim kursunun programa ilişkin oluşturduğu genel görüş ve düşünceleriyle programı uyguladıktan bir yıl sonraki görüş ve düşünceleri araştırılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmanın verileri 89 fen öğretmenine açık uçlu sorulardan oluşan iki ayrı veri toplama aracından biri kurs başında diğeri kurs bitiminde uygulanarak elde

edilmiştir. Fen öğretmenlerinin, yeni programa ilişkin öğrenci merkezli olması, yaparak yaşayarak öğrenmenin vurgulanması, deney ve gözleme önem vermesi, öğrencileri araştırmaya yöneltmesi, konu düzeylerinin hafifleştirilmesi ve ünitelerin sarmal olması ve fen derslerini sevdirmesi gibi olumlu görüşlere sahip olduğu belirlenmiştir.

Tüysüz ve Aydın (2009), yaptıkları çalışmada 2007-2008 eğitim-öğretim yılında İzmir’de bulunan ilköğretim okullarındaki fen ve teknoloji öğretmenlerinin yeni programla ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 312 fen ve Teknoloji öğretmenine yeni programla ilgili hazırlanan 24 maddelik 5’li Likert tipi ölçek uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğu programın öğrenci seviyesinde olduğunu, öğrenci gelişim düzeyini dikkatte aldığını, programın öğrenci merkezli hazırlandığını, öğrencilerin bilgileri keşfetmesine imkan sağladığı ve grup çalışması için uygun olduğunu belirtmişlerdir. Fakat öğretmenler programın kalabalık sınıflarda uygulanmasının oldukça zor olduğunu ifade etmişlerdir.

Boyacı (2010) çalışmasında 2004 yılı eğitim programı reformu çerçevesinde hazırlanan ve 2006–2007 öğretim yılından itibaren 6. sınıftan başlanarak, kademeli olarak 7. ve 8. sınıflarda uygulamaya konulan, İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına yönelik, öğretmen görüşlerini araştırmıştır. Araştırmanın evrenini, Hatay ili Antakya merkez ilçesinde bulunan 35 ilköğretim okulunda görevli 6. 7. ve 8. sınıf, 72 fen ve teknoloji öğretmenleri oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen, uzman gözetim ve denetiminde hazırlanan 50 soru ve 14 öneri maddesinden oluşan Anket Formu ve anketi desteklemek için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler programın güçlü (olumlu) özelliklerine ilişkin, yeni fen ve teknoloji öğretim programının öğrencilere fen okuryazarlığı, bilimsel tutum ve değerleri kazandırabildiğini, öğrencilerde teknolojik gelişmelere karşı merak uyandırabildiğini, öğrencilerin aktif katılımını sağladığını, öğrencilerin fen ve teknoloji dersine yönelik kaygı ve korkuları azalttığını, öğrenci merkezli ve yaşamla bütünleştirilmiş olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler programın olumsuz (zayıf) yönleri olarak genel ve ideal hazırlandığını, hızlı bir şekilde uygulamaya geçildiğini, tam olarak anlayamadığını, öğretmen görüşlerinin programda yansıtılmadığını, uygulamada zamanın yetersiz

olduğunu, matematiksel yöntemlerin fazla azaltıldığını, üst eğitim kurumuyla uyumsuz olduğunu ve dersanelere yönelimi arttırdığını belirtmişlerdir.

Uğraş (2011) çalışmasında ilköğretim I. kademe 4. ve 5. sınıf fen ve teknoloji dersi öğretim programının etkililiği ve programda karşılaşılan problemlere ilişkin olarak fen ve teknoloji dersine giren öğretmenlerin görüşlerini belirlemek ve bu görüşler arasında cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve mezun oldukları okul açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını saptamaya çalışmıştır. Araştırmanın örneklemini Elazığ il merkezinde görev yapan 4. ve 5. sınıfları okutan 244 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın betimsel nitelikte olması öğretmen görüşlerine dayanması nedeniyle bilgi toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada sonucu elde edilen bulgulara dayanarak; öğretmenlerin, kavramları açıklamada, ders işleyişi ile ilgili yöntem seçmede, sınıfta disiplini sağlamada, öğrencileri değerlendirmede problem yaşadıklarını söyleyebiliriz. Fen ve Teknoloji eğitim programında karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen görüşlerinde cinsiyet, öğrenim durumu ve öğretmenlerin mezun oldukları okul değişkenleri açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Fakat mesleki kıdem değişkeninde, öğretmenlerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Karatay, Timur ve Timur (2013) yaptıkları çalışmada 2005 ve 2013 yılı fen öğretim programlarının karşılaştırılmasını amaçlamışlardır. Araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Öğretim programları programdaki ders saatleri, kazanım sayıları, konu alanı ve üniteler, öğrenme-öğretme yaklaşımları ve fen okuryazarlığı açısından karşılaştırılmıştır. 2013 programı ile kazanımların %65 oranında azaltıldığı, konu alanların içerisinde bulunan ünitelerden bir kısmının isminin değiştirildiği ve ayrılan ders saati sürelerinde değişiklik olduğu sonucuna varmışlardır. 2013 programında fen ve teknoloji okuryazarı yerine fen okuryazarı kavramının kullanıldığını belirtmişlerdir. 2013 öğretim programında “araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme-öğretme stratejisinin aktif olarak kullanılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Toraman ve Alcı (2013), yaptıkları çalışmada ülkemizde eğitim sisteminin değişmesiyle birlikte yapılandırılan fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin fen ve teknoloji öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlamış ve bu amaçla, nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanmış betimsel bir makale

hazırlamışlardır. Araştırmada 9 fen ve teknoloji öğretmenine programa ilişkin değişiklikler doğrultusunda açık uçlu soru formları hazırlanmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırmada içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma sonunda, öğretmenlerin yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin, program geliştirmenin unsurları gözetilerek programa ilişkin, hedef, içerik, süreç ve değerlendirmeleri açısından olumlu buldukları tespit edilmiştir.

Çolak (2014) yaptığı çalışmada sorgulayıcı-araştırmaya dayalı fen öğretimi yönteminin ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin fen okuryazarlığı ve fen okuryazarlığının kazanımlarıyla beraber yürüyen bilimsel süreç becerileri, bilimsel tutum ve Maddenin Tanecikli Yapısı ünitesine ait akademik başarıları üzerine etkisini araştırmıştır. Çalışma 6. sınıf fen bilimleri dersi Maddenin Tanecikli Yapısı ünitesinde ve 7 hafta (28 saat) boyunca yürütülmüştür. Deney grubunda 5E öğrenme modeline göre hazırlanmış ders planları çerçevesinde sorgulayıcı-araştırmaya dayalı fen öğretimi yöntemi kullanılırken, kontrol grubunda aynı ünite 6. sınıf fen ve teknoloji dersi öğretmen kılavuz kitabı takip edilerek işlenmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerine, bilimsel okuryazarlık ölçeği, bilimsel süreç değerlendirme testi, bilimsel tutum ölçeği ve akademik başarı testi ön ve sones olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının bilimsel süreç değerlendirme testi ve bilimsel tutum ölçeği son puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının bilimsel okuryazarlık ölçeği ve akademik başarı testi son puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmezken, deney grubu lehine bir artış elde edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, sorgulayıcı-araştırmaya dayalı fen öğretimi yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin fen okuryazarlık düzeyleri ve fen okuryazarlığının alt boyutlarına dâhil edilebilecek bilimsel süreç becerileri, bilimsel tutum ve fen akademik başarıları üzerine olumlu bir etkisi olduğu ileri sürülebilir.

Saban, Aydoğdu ve Elmas (2014) araştırmalarında 2005 ve 2013 Fen Bilgisi dersi öğretim programlarının 4 ve 5. Sınıf düzeylerini bilimsel süreç becerileri açısından karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Bu amaçla her iki öğretim programı temel ilkeler, içerik, hedefler, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere beş boyutta analiz edilmiştir. Araştırma verilerine doküman incelemesi ve içerik analizi

yöntemleriyle ulaşılmıştır. Çalışma sonuçları temel ilkeler temasında 2013 programının genel amaçlarında 2005 programının aksine bilimsel süreç becerilerine yönelik vurgular olduğunu; içerik temasında 2005 programında 2013 programının aksine bilimsel süreç becerilerinin ünitelere dağılımının ünite odağı bölümünde açıklandığını; kazanımlar temasında 2005 programında bilimsel süreç becerileri kazanımları verildiğini ve yeri geldikçe bilgi kazanımlarıyla eşleştirildiğini; öğrenme-öğretme süreci temasında 2005 programında 2013 programının aksine etkinlik örneklerinin bilimsel süreç becerileriyle eşleştirildiğini değerlendirme temasında her iki programda doğrudan vurguyla karşılaşılmamakla birlikte 2005 programındaki örnek değerlendirme formlarında bilimsel süreç becerilerinin vurgulandığını göstermiştir.

Koca (2015) Fen Bilimleri Dersleri Öğretim Programlarının (2005 ve 2013) öğretmen tarafından ne düzeyde bilindiğini ve uygulanabildiğini, programın eksilerini ve artılarını ilkökul 3. ve 4. sınıf, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak belirlemek amacıyla araştırma yapmıştır. Araştırma verileri, Kırşehir il, ilçe, kasaba ve köylerde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleriyle yapılan odak grup görüşmesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafında geliştirilen “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF)” kullanılmıştır. Soruların hazırlanması aşamasında literatür taraması ile birlikte SWOT analizinin her bir boyutuna ilişkin (güçlü, zayıf, fırsatlar ve tehditler) soru türleri oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda; 2005 Fen ve Teknoloji Dersleri Öğretim Programlarının; en güçlü olduğu yönünün duyuşsal öğrenmelere hitap ettiği, en zayıf olduğu yönlerinin ise içerik, kitap, materyal ve değerlendirme olduğu görülmekteyken, programı en fazla tehdit eden yönün öğretmenler ve programa en çok fırsat sunan yönlerin de öğretmenler, okul ve veli olduğu görülmüştür. 2013 Fen Bilimleri Dersleri Öğretim Programlarının; en güçlü olduğu yönünün içerik boyutu olduğu, en zayıf olduğu yönlerinin içerik, kitap, yöntem teknik ve öğrenci boyutları olduğu görülürken, programı en fazla tehdit eden ve programa en fazla fırsat sunan yönün öğretmen olduğu görülmüştür.

Ünişen ve Kaya (2015) yaptıkları çalışmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilk defa ilkökul 3. sınıflarda uygulamaya konulan fen bilimleri dersine ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma yarı yapılandırılmış 9 maddeden oluşan görüşme formuyla yürütülmüş nitel bir çalışmadır.

Araştırmanın katılımcılarını Adıyaman ilinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilkokul 3.sınıflarda eğitim hizmeti veren öğretmenlerden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 11'i erkek, 9'u kadın toplam 20 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılacak veriler her katılımcı için görüşmeler esnasında eş zamanlı olarak formlara işlenmiş, katılımcı beyanı ile görüşmecî kayıtları arasında birlik sağlanmıştır. Her form bir öğretmeni temsil edecek şekilde kodlanmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Başlıklar altında öğretmen görüşleri yorumlanmış, benzer görüşler yarı-istatistiksel olarak özetlenmiş ve yer yer doğrudan katılımcı görüşlerine yer verilmiştir. Katılımcıların fen bilimleri eğitiminin ilkokul 3. Sınıfa alınması ve otonom bir ders olarak verilmesi uygulamasını benimsedikleri, pilot uygulama yapılmadan uygulanmasına rağmen başarılı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Aybek ve Aslan (2015) araştırmalarının amacı ilkokul üçüncü sınıf fen bilimleri dersi öğretim programını öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Elazığ ili Karakoçan ilçesindeki ilkokullarda görev yapan 24 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Yazılı Görüş Alma Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin, ilkokul üçüncü sınıf fen bilimleri dersine yönelik olumlu düşüncelere sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretmenler tarafından, ilkokul üçüncü sınıf fen bilimleri dersinin öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme imkanı tanıdığı, öğrencilere günlük yaşamlarında kullanacakları bilgileri kazandırdığı, ünitelerin öğrenci seviyesine uygun olduğu, deney yönteminin sıklıkla kullanıldığı, yöntem ve tekniklerin öğrencilerin seviyesine uygun olduğu, tamamlayıcı ölçme-değerlendirme araçlarının kullanıldığı, ders ve çalışma kitaplarında her tema sonunda bir tema değerlendirme testinin bulunduğu belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2.ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLER

2.1. Araştırmanın Genel Amacı

Araştırmanın genel amacı ilkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşleri, fen bilimleri dersi öğretim programının uygulanması sırasında yaşanan sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin, öğretmen görüşlerine dayanılarak tespit edilmesidir.

2.2. Araştırma Problemleri ve Alt Problemler

İlkokul 3. sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

2.2.1. Alt Problemler

1. İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
2. İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı içeriğine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
3. İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı öğretme sürecine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
4. İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
5. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre;
 - a) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
 - b) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı içerik yapısına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- c) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı öğretme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- d) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık var mıdır?

6. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre;

- a) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- b) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı içerik yapısına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- c) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı öğretme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- d) 3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık var mıdır?

7. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim durumlarına göre programın boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

8. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programında yaşanan sorunların çözümüne yönelik önerilere ilişkin görüşleri nelerdir?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma ilkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla var olan durumu araştırmaya yönelik olduğu için tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama araştırmaları; bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen, 2006: akt: Büyüköztürk vd. 2013).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Hatay ili Antakya ilçesindeki ilkokullarda 2014-2015 eğitim öğretim yılında görev yapan 3. Sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örnekleme ile belirlenmiş Antakya ilçesinde 31 ilkokulda görev yapan 193 3. Sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenler eğitim durumları ve mesleki kıdemleri farklılık göstermektedir. 193 öğretmen arasından rastgele seçilen 20 öğretmen ile de yapılandırılmış görüşme yapılmıştır.

Örneklemi oluşturan öğretmenlerin eğitim durumu ve mesleki kıdem durumlarına göre dağılımı tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim Durumu	f	%
Öğretmen okulu	1	0,5
Eğitim Enstitüsü	25	13
4 yıllık eğitim fakültesi	89	46,1
4 yıllık fakülte	60	31,1
Yüksek lisans	4	2,1
Diğer	14	7,3

Tablo 1’de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğretmenlerin %0,5 i Öğretmen okulu, %13 ü eğitim enstitüsü, %46,1 i 4 yıllık eğitim fakültesi, %31,1 i 4 yıllık fakülte, %2,1 i yüksek lisans ve %7,3 diğer eğitim kurumlarından mezundur.

Tablo 2: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
0-5 yıl	6	3,1
6-10 yıl	10	5,2
11-15 yıl	24	12,4
16-20 yıl	72	37,3
21 yıl ve daha üstü	81	42

Tablo 2’ de görüldüğü gibi öğretmenlerin %3,1 i 0-5 yıl, %5,2 si 6-10 yıl, %12,4 ü 11-15 yıl, %37,3 ü 16-20 yıl ve %42 si 21 yıl ve daha üstü mesleki kıdeme sahiptir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya yönelik verilerin elde edilmesinde anket ve yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmada Tatar (2007) tarafından geliştirilen 5’li likert tipi anket kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik ifadeler vardır. İkinci bölüm ise kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır. Tatar (2007) tarafından geliştirilen anketin cronbach’s alpha güvenilirlik katsayısı 0,97 olarak bulunmuştur. 3. Sınıf fen bilimleri dersi öğretim programına uygun olarak anketten bazı maddeler çıkarılmıştır. Uzman görüşü alınarak programa uygun olarak düzenlenmiştir. Ankette çıkarılan maddelerden sonra uygulama yapılmış ve cronbach’s alpha güvenilirlik katsayısı 0,97 bulunmuştur. Araştırmada Şeker (2007) tarafından Yüksek Lisans tezinde geliştirilen Fen ve Teknoloji Öğretim programı Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşme formu 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi programının uygulanmasına yönelik sorular içermektedir. Programın güçlü ve zayıf yönlerini, programı uygulamada karşılaşılan problemleri belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama amacıyla kullanılan anket 2014-2015 eğitim öğretim yılı Hatay ili Antakya ilçesindeki 32 ilkokulda görev yapan 220 3. Sınıf

öğretmenine uygulanmıştır. Ancak dağıtılan anket kağıtlarından 27 tanesi geri dönmemiştir.

Araştırmada 20 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Görüşmede gönüllülük esas alınmış ve yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin görüşleri görüş formuna yazılı olarak kaydedilmiştir. Anket ve görüşme formunun uygulanması 2014-2015 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde 1 hafta süre içerisinde yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Anketten elde edilen veriler betimsel analiz edilmiştir. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı değerlendirilmesine yönelik kullanılan anketteki her bir maddenin frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve tablo şeklinde gösterilmiştir. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına Yönelik görüşlerinin eğitim durumlarına ve mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Eğitim durumları ve mesleki kıdemlerine göre oluşan grupların ikiden fazla olması ve grupların normal dağılım göstermemesi nedeniyle öğretmenlerin eğitim durumlarına ve mesleki kıdemlerine göre programın boyutları arasındaki görüşlerinde anlamlı fark olup olmaması Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir. İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim durumlarına göre programın boyutlarına ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi kullanılmıştır.

Beşli likert tipinde olan anketin alt problemler için belirlenen aritmetik ortalamaların seçenek aralıkları aşağıdaki gibidir:

1-1.80'e kadar "Kesinlikle Katılmıyorum"

1.81-2.60'a kadar "Katılmıyorum"

2.61-3.40'a kadar "Kararsızım"

3.41-4.20'ye kadar "Katılıyorum"

4.21-5'e kadar "Tamamen Katılıyorum" olarak belirlenmiştir.

Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı

sözcüklerinin içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik bir teknik olarak tanımlanır (Büyüköztürk vd., 2013). Görüşme formu ile elde edilen veriler ile kodlama yapılarak kategoriler oluşturulmuştur. 20 öğretmen ile yapılan görüşmede sürekli karşılaştırmalı analiz yöntemi ile katılımcıların görüşleri arasında benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar kategoriler halinde düzenlenip frekans değerleri hesaplanarak tablo şeklinde sunulmuştur. Ayrıca bulgular bölümünde öğretmenlerin görüşlerinin bazıları değiştirilmeden aktarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR VE YORUM

Anket ve görüşme formundan elde edilen veriler nitel ve nicel veri analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiş ve bulgular bölümünde sunulmuştur. Programın boyutlarına yönelik olan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü araştırma soruları frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapmaya dayalı olarak yorumlanmıştır. Beşinci ve altıncı araştırma soruları Kruskal Wallis testine, soru için t testine ve sekizinci soru için içerik analizi sonuçlarına yönelik bulgular verilmiştir.

4.1. Araştırmada Kullanılan Anketten Elde Edilen Verilere Yönelik Bulgular

4.1.1. Programın Kazanım Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

3. sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının kazanım boyutu ile ilgili “İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik anketten elde edilen 17 maddeyle ilgili veriler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Programın kazanım boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri

MADDE NO	Genel olarak kazanımlar:	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		N	\bar{X}	Ss
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1.	Öğrencinin sınıf seviyesine uygundur.	69	35,8	109	56,5	3	1,6	10	5,2	2	1	193	4,20	0,79
2	Açık ve anlaşılır niteliktedir.	59	30,6	114	59,1	9	4,7	9	4,7	2	1	193	4,13	0,78

Tablo 3'ün devamı: Programın kazanım boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri

3	Günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak niteliktedir.	59	30,6	108	56	17	8,8	8	4,1	1	0,5	193	4,11	0,77
4	Öğrencide düşünme yeteneğini geliştirecek niteliktedir.	41	21,2	104	53,9	31	16,1	15	7,8	2	1	193	3,86	0,81
5	Aşamalık özelliği gösterir.	37	19,2	111	57,5	30	15,5	14	7,3	1	0,5	193	3,87	0,81
6	Konu alanının özelliklerine uygundur.	39	20,2	123	63,7	21	10,9	9	4,7	1	0,5	193	3,98	0,73
7	Kazanımlar bu düzeyde kazandırılması gereken tüm istendik davranışları karşılamaktadır.	33	17,1	91	47,2	42	21,8	25	13,0	2	1	193	3,66	0,94
8	Bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir.	17	8,8	92	47,7	42	21,8	36	18,7	6	3,1	193	3,40	0,99
9	Fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisini kurduracak niteliktedir.	35	18,1	108	56	33	17,1	16	8,3	1	0,5	193	3,82	0,83
10	Fen bilimlerine karşı olumlu tutum ve değerlerini geliştirmeye hizmet etmektedir.	25	13	114	59,1	41	21,2	12	6,2	1	0,5	193	3,77	0,76
11	Fen okur yazarlığını geliştirici niteliktedir.	24	12,4	116	60,1	38	19,7	14	7,3	1	0,5	193	3,76	0,77
12	Öğrencilere çevre bilincini kazandıracak niteliktedir.	50	25,9	115	59,6	20	10,4	7	3,6	1	0,5	193	4,06	0,74
13	Öğrencilere sağlıklı yaşamının gerektirdiği davranışları kazandıracak niteliktedir.	50	25,9	115	59,6	18	9,3	9	4,7	1	0,5	193	4,05	0,76

Tablo 3'ün devamı: Programın kazanım boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri

14	Öğrencileri bilim adamlarına ve bilimsel çalışmalara saygı duymaya yönlendirmektedir.	35	18,1	94	48,7	42	21,8	20	10,4	2	1	193	3,72	0,91
15	Öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini kazandıracak niteliktedir.	23	11,9	106	54,9	44	22,8	19	9,8	1	0,5	193	3,67	0,82
16	Öğrencilere, yenilenebilir ve yenilenemez enerji kaynaklarını ve bunların önemini kavratacak niteliktedir.	28	14,5	129	66,8	22	11,4	12	6,2	2	1	193	3,87	0,76
17	Öğrencilere, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi gerekliliğini kavratacak niteliktedir.	45	23,3	123	63,7	14	7,3	11	5,7	0	0	193	4,04	0,73
												Genel	3,65	0,75

Tablo 3 incelendiğinde “Öğrencilerin sınıf seviyesine uygundur.” 1. maddesine yönelik öğretmenlerin %35,8 i “Tamamen Katılıyorum”, %56,5 i “Katılıyorum”, %1,6 sı “Kararsızım”, %5,2 si “Katılmıyorum” ve %1 i “Tamamen Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye yönelik öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması 4.20’dir. Bu değer öğretmenlerin birinci maddeye ilişkin görüşlerinin “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun programdaki kazanımların öğrencilerin sınıf seviyesine uygun olduğunu düşünmektedirler.

Kazanımlar boyutundaki 8. Maddeye “Bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir.” yönelik öğretmenlerin %8.8 i “Tamamen Katılıyorum”,

%47,7 si “Katılıyorum”, %21,8 si “Kararsızım”, %18,7 si “Katılmıyorum” ve %3,1 i “Tamamen Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddenin öğretmen görüşlerine göre aritmetik ortalaması 3,40’dır. Bu değer öğretmenlerin 8. maddeye ilişkin görüşlerinin “Kararsızım” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğunun programdaki kazanımların öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmesi yönünde kararsız oldukları görülmektedir.

Programın kazanım boyutundaki diğer maddeler incelendiğinde; 2. madde ($\bar{X}=4,13$) “Açık ve anlaşılır nitelikte olduğu”, 3. madde ($\bar{X}=4,11$) “Günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak nitelikte olduğu”, 4. madde ($\bar{X}=3,86$) “Öğrencide düşünme yeteneğini geliştirecek nitelikte olduğu”, 5. madde ($\bar{X}=3,87$) “Aşamalılık özelliği gösterdiği”, 6. madde ($\bar{X}=3,98$) “Konu alanının özelliklerine uygunluğu”, 7. Madde ($\bar{X}=3,66$) “Kazanımların tüm istendik davranışları kazandıracak düzeyde olduğu”, 9. Madde ($\bar{X}=3,82$) “Fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisini kurdurabilmesi”, 10. Madde ($\bar{X}=3,77$) “Fen bilimlerine karşı olumlu tutum ve değerlerini geliştirebilmesi”, 11.madde ($\bar{X}=3,76$) “Fen okur-yazarlığını geliştirici nitelikte olduğu” 12.madde ($\bar{X}=4,06$) “Öğrencilere çevre bilinci kazandırabilmesi”, 13.madde ($\bar{X}=4,05$) “Öğrencilere sağlıklı yaşamının gerektirdiği davranışları kazandıracak nitelikte olduğu”, 14. madde($\bar{X}=3,72$) “Öğrencilerin bilim adamlarına ve bilim çalışmalarına saygı duymalarını sağlayabilmesi”, 15. madde ($\bar{X}=3,67$) “Öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini oluşturabilmesi”, 16. Madde ($\bar{X}=3,87$) “Öğrencilere, yenilenebilir ve yenilenemez enerji kaynaklarını ve bunların önemini kavrayabilmesi”, 17.madde ($\bar{X}=4,04$) “Öğrencilere, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi gerekliliğini kavrayacak nitelikte olduğu” ifadelerine ilişkin görüşlerinin “katılıyorum” düzeyinde olması öğretmenlerin 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı’nın kazanımlar boyutunun bu nitelikler kapsamında uygun olduğunu göstermektedir.

Programın kazanım boyutuna yönelik öğretmenlerin genel görüşleri $\bar{X}=3,65$ aritmetik ortalamayla “Katılıyorum” düzeyinde olmuştur. Öğretmenler program kazanımlarının öğrenci seviyesine uygun olduğunu, günlük hayatla ilişkilendirme yapmayı sağlaması, konu alanıyla uygunluğu, öğrencilere fen-toplum-çevre ilişkisi kazandırdığı, öğrencilerin fen okur yazarlığını geliştirici nitelikte olması, çevreyi koruma bilinci gibi davranışları kazandırdığını düşünmektedirler.

4.1.2. Programın İçerik (Konu Alanı) Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

3. sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının kazanım boyutu ile ilgili “İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı içeriğine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik anketten elde edilen 8 maddeyle ilgili veriler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Programın İçerik Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

MADDE NO		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		N	X̄	ss
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1.	Basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır	36	18,7	130	67,4	10	5,2	16	8,3	1	0,5	193	3,95	0,78
2	Kazanımlara uygun olarak düzenlenmiştir.	34	17,6	129	66,8	17	8,8	12	6,2	1	0,5	193	3,94	0,74
3	Öğrencilerin ilgilerini çekebilecek niteliktedir.	33	17,1	106	54,9	30	15,5	23	11,9	1	0,5	193	3,76	0,89
4	Diğer derslerin konuları ile ilişkilidir.	32	16,6	111	57,5	28	14,5	21	10,9	1	0,5	193	3,78	0,86
5	Sınıf seviyelerine uygun olarak dağıtılmıştır	39	20,2	123	63,7	12	6,2	16	8,3	3	1,6	193	3,92	0,85
6	Günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirilmiştir.	37	19,2	104	53,9	31	16,1	19	9,8	2	1	193	3,80	0,89
7	Öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik etmektedir.	34	17,6	101	52,3	35	18,1	19	9,8	4	2,1	193	3,73	0,93

Tablo 4'ün devamı: Programın İçerik Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

8	Öğrencilerde bilimsel merak uyandırmaktadır.	30	15,5	91	47,2	44	22,8	25	13	3	1,6	193	3,62	0,95	
													Genel	3,81	0,86

Tablo 4 incelendiğinde “Basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır” birinci maddesine yönelik öğretmenler %18,7 si “Tamamen Katılıyorum”, %52,3 ü “Katılıyorum”, %18,1 i “Kararsızım”, %9,8 i “Katılmıyorum”, %2,1 i “Tamamen Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye öğretmen görüşlerinin verdiği değerlerin aritmetik ortalaması 3,95'tir. Bu değere göre öğretmenlerin basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır maddesine yönelik görüşlerinin “Katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Buna göre öğretmenler programın içerik boyutu basitten karmaşığa doğru sıralanmış olduğunu düşünmektedirler.

Programın içerik boyutuna yönelik diğer maddeler incelendiğinde; 2. Madde ($\bar{X}=3,94$) “Kazanımlara uygunluğu”, 3.madde ($\bar{X}=3,76$) “Öğrencilerin ilgilerini çekebiliyor olması”, 4.madde ($\bar{X}=3,78$) “ Diğer derslerin konularıyla ilişkili olması”, 5. Madde ($\bar{X}=3,92$) “Sınıf seviyesine uygun olarak dağıtılması”, 6.madde ($\bar{X}=3,80$) “Günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirilmiş olması”, 7.madde ($\bar{X}=3,73$) “Öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik etmesi”, 8.madde ($\bar{X}=3,62$) “Öğrencilerde bilimsel merak uyandırması” ifadelerine ilişkin öğretmen görüşlerinin “Katılıyorum” düzeyinde olması 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın içerik boyutunun bu nitelikler kapsamında uygun olduğunu göstermektedir.

Öğretmenler programın içerik boyutuna yönelik genel olarak “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($\bar{X}=3,81$). Bu değer öğretmenlerin programın içerik boyutuyla ilgili olumlu düşünce belirttiklerini göstermektedir.

4.1.3. Programın Öğrenme-Öğretme Süreci İle İlgili Elde Edilen Bulgular

3. sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının öğrenme öğretme süreci ile ilgili “İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı öğrenme öğretme sürecine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik anketten elde edilen 20 maddeyle ilgili veriler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Programın Öğrenme Öğretme Süreci İle İlgili Elde Edilen Bulgular

MADDE NO	Öğrenme Öğretme Süreci	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor		N	\bar{X}	ss
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1.	Yapılandırma acılıkla ilişkili olan strateji, yöntem ve tekniklerin dersin kazanımlarını gerçekleştirecek niteliktedir.	17	8,8	104	53,9	48	24,9	23	11,9	1	0,5	193	3,58	0,83
2	Kullanılan tekniklerin yaratıcı bireylerin yetiştirilmesine imkan verecek niteliktedir.	12	6,2	73	37,8	59	30,6	48	24,9	1	0,5	193	3,24	0,91
3	Programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve tekniklerin öğretmene yeterince rehberlik etmektedir.	15	7,8	93	48,2	36	18,7	42	21,8	7	3,6	193	3,34	1,01
4	Önerilen yöntem ve tekniklerin öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye yarayacak, problemlere çözüm yolu geliştirecek niteliktedir.	16	8,3	87	45,1	58	30,1	27	14	5	2,6	193	3,42	0,92

Tablo 5'in devamı: Programın Öğrenme Öğretme Süreci İle İlgili Elde Edilen Bulgular

5	Önerilen ders saati programın uygulanması için yeterlidir.	43	22,3	101	52,3	19	9,8	26	13,5	4	2,1	193	3,79	1,0
6	Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine yeterince hizmet etmektedir.	17	8,8	87	45,1	43	22,3	43	22,3	3	1,6	193	3,37	0,97
7	Program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermektedir	14	7,3	95	49,2	52	26,9	29	15	3	1,6	193	3,45	0,88
8	Program işbirliğine dayalı öğrenmeyi işe koşturmaktadır	15	7,8	95	49,2	53	27,5	28	14,5	2	1	193	3,48	0,87
9	Program uygulanırken öğrenmenin sağlanmasında kavram haritalarından yararlanılmaktadır.	18	9,3	86	44,6	46	23,8	38	19,7	5	2,6	193	3,38	0,98
10	Program projeye dayalı öğretimi teşvik etmektedir.	11	5,7	70	36,3	55	28,5	53	27,5	4	2,1	193	3,16	0,96
Genel												3,42	0,93	

Tablo 5 incelendiğinde anketin “Yapılandırıcılıkla ilişkili olan strateji, yöntem ve teknikler dersin kazanımlarını gerçekleştirecek niteliktedir” birinci maddesine yönelik öğretmenler %8,8 “Tamamen Katılıyorum”, %53,9 “Katılıyorum”, %24,9 “Kararsızım”, %11,9 “Katılmıyorum” ve %0,5 “Tamamen Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddenin aritmetik ortalaması 3,58’dir. Bu değere göre öğretmenlerin birinci maddeye yönelik görüşleri “Katılıyorum” düzeyinde olmuştur. Buna göre öğretmenler öğrenme öğretme süreci boyutunun

yapılandırıcılıkla ilişkili olan strateji, yöntem ve teknikler dersin kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olduğunu düşünmektedirler.

Programın öğrenme öğretme süreci ile ilgili, 2.madde ($\bar{X}=3,24$) “Kullanılan teknikler yaratıcı bireyler yetiştirilmesine imkan verebilmesi”, 3.madde ($\bar{X}=3,34$) “Programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve teknikler öğretmene yeterince rehberlik edebilmesi”, 6.madde ($\bar{X}=3,37$) “Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine yeterince hizmet etmesi”, 9.madde ($\bar{X}=3,38$) “Program uygulanırken öğrenmenin sağlanmasında kavram haritalarından yararlanılması”, 10.madde ($\bar{X}=3,16$) “Program projeye dayalı öğretimi teşvik etmesi”, ifadelerine yönelik öğretmen görüşleri “Kararsızım” düzeyinde olması 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı’nın öğrenme-öğretme süreçlerinin bu nitelikler açısından uygun olup olmaması konusunda kararsız olduklarını göstermektedir.

Programın diğer maddeleri incelendiğinde 4. madde ($\bar{X}=3,42$) “Önerilen yöntem ve teknikler öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye yönelik olması”, 5.madde ($\bar{X}=3,79$) “Önerilen ders saati programın uygulanması için yeterli olması”, 7. madde ($\bar{X}=3,45$) “Program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermesi”, 8.madde ($\bar{X}=3,48$) “Program işbirliğine dayalı öğrenmeyi işe koşması” ifadelerine yönelik öğretmen görüşleri “Katılıyorum” düzeyinde olması öğretmen 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı’nın öğrenme öğretme sürecinin bu nitelikler kapsamında uygun olduğunu göstermektedir.

Öğretmenler programın öğrenme öğretme süreci boyutuyla ilgili anketteki maddelere genel olarak “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($\bar{X}=3,42$). Bu değer öğretmenlerin programın öğrenme öğretme süreci boyutuyla ilgili olumlu düşünce belirttiklerini göstermektedir.

4.1.4. Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

3. sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının ölçme değerlendirme boyutu ile ilgili “İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı ölçme değerlendirme boyutu ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik anketten elde edilen 20 maddeyle ilgili veriler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

MADDE NO	Ölçme Değerlendirme	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		N	\bar{X}	ss
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
		1.	Program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır.	12	6,2	109	56,5	36	18,7	35	18,1			
2	Ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik etmektedir.	12	6,2	92	47,7	50	25,9	36	18,7	3	1,6	193	3,38	0,91
3	Ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalar öğretmenler için yeterlidir.	14	7,3	93	48,2	31	16,1	50	25,9	5	2,6	193	3,31	1,01
4	Program uygun ölçme araçları seçiminde öğretmene yol göstermektedir.	11	5,7	80	41,5	46	23,8	49	25,4	7	3,6	193	3,24	1,00

Tablo 6'nın devamı: Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

5	Programda değişik nitelikteki kazanımları ölçmeye yönelik çeşitli değerlendirme yöntemlerine yer verilmiştir.	13	6,7	85	44,0	39	20,2	49	25,4	7	3,6	193	3,24	1,02
6	Program ürününün değerlendirilmesine önem vermektedir.	12	6,2	80	41,5	57	29,5	39	20,2	5	2,6	193	3,28	0,94
7	Program sürecin değerlendirilmesine önem vermektedir.	14	7,3	84	43,5	54	28	37	19,2	4	2,1	193	3,34	0,94
8	Program hem sürecin hem de ürününün değerlendirilmesine önem vermektedir.	11	5,7	76	39,4	60	31,1	41	21,2	5	2,6	193	3,24	0,93
10	Programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilir niteliktedir.	13	6,7	96	49,7	38	19,7	42	21,8	4	2,1	193	3,37	0,96
10	Programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilir niteliktedir.	13	6,7	96	49,7	38	19,7	42	21,8	4	2,1	193	3,37	0,96

Tablo 6'nın devamı: Programın Ölçme Değerlendirme Boyutu İle İlgili Elde Edilen Bulgular

11	Önerilen ölçme değerlendirme teknikleri kazanımları ölçmede etkilidir.	12	6,2	87	45,1	41	21,2	48	24,9	5	2,6	193	3,27	0,99
12	Öğrencilerin öğrenme ve çalışmalarına ait ürün dosyaları öğrencinin gelişimini etkili bir şekilde göstermektedir.	9	4,7	89	46,1	46	23,8	45	23,3	4	2,1	193	3,27	0,94
												Genel	3,30	0,87

Tablo 6 incelendiğinde anketin “Program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır” birinci maddesine yönelik öğretmen görüşleri %6,2 “Tamamen Katılıyorum”, %56,5 “Katılıyorum”, %18,7 “Kararsızım”, %18,1 “Katılmıyorum”, %0,5 “Tamamen Katılmıyorum” şeklinde olmuştur. Bu ifadeye yönelik öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalama değeri 3,49’dur. Bu değere göre öğretmenler programın ölçme değerlendirme boyutu ile ilgili olarak öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirebilir nitelikte olduğunu düşünmektedir.

Anketin diğer maddeleri incelendiğinde 2.madde ($\bar{X}=3,38$) “Ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik edebilmesi”, 3.madde ($\bar{X}=3,31$) “Ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalar öğretmenler için yeterli olması”, 4.madde ($\bar{X}=3,24$) “Program uygun ölçme araçları seçiminde öğretmene yol göstermesi”, 5.madde ($\bar{X}=3,24$) “Programda değişik nitelikteki kazanımları ölçmeye yönelik çeşitli değerlendirme yöntemlerine yer verilmiş olması”, 6.madde ($\bar{X}=3,28$) “Program ürünün değerlendirilmesine önem vermesi”, 7.madde ($\bar{X}=3,24$) “Program sürecin değerlendirilmesine önem vermesi”, 8.madde ($\bar{X}=3,24$) “Program hem sürecin hem de ürünün değerlendirilmesine önem veriyor olması”, 9.madde ($\bar{X}=3,19$) “Program uygun ölçme araçları geliştirme konusunda öğretmene yol göstermesi”, 10.madde ($\bar{X}=3,37$) “Programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilmesi”,

11.madde ($\bar{X}=3,27$) “Önerilen ölçme değerlendirme teknikleri kazanımları ölçebilmesi”, 12.madde ($\bar{X}=3,27$) “Öğrencilerin öğrenme ve çalışmalarına ait ürün dosyaları öğrencinin gelişimini etkili bir şekilde gösteriyor olması” ifadelerine yönelik öğretmen görüşleri “Kararsızım” düzeyinde olmuştur. Bu sonuca göre öğretmenler programın ölçme değerlendirme boyutunun bu nitelikler açısından uygun olup olmaması konusunda kararsızdırlar.

Öğretmenler programın ölçme değerlendirme boyutuyla ilgili anket maddelerine genel olarak “Kararsızım” düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($\bar{X}=3,30$). Bu değer öğretmenlerin programın ölçme değerlendirme boyutuyla ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerinin olduğunu göstermektedir.

4.1.5. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Program Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

3. sınıf öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre programın boyutlarıyla ilgili görüşlerinde farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bu anlamda dört boyut ile ilgili görüşler arasında fark olup olmadığı ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin eğitim durumlarına göre:

- a) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmenlerden alınan görüşlere ait Kruskal Wallis testi sonucunda oluşan istatistiki bulgular tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğretmenlerin eğitim durumlarına yönelik programın kazanımlarına ilişkin görüşleri

EĞİTİM DURUMU	N	Sıra Ort. X	X ²	Sd	P
Öğretmen Okulu	1	167,00			
Eğitim Enstitüsü	25	98,46			
4 yıllık eğitim fakültesi	89	95,42	2,16	5	0,82
4 yıllık fakülte	60	95,76			
Yüksek Lisans	4	90,63			
Diğer	14	106,61			

P<0,05

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin 1’i öğretmen okulu, 25’i eğitim enstitüsü, 89’u 4 yıllık eğitim fakültesi, 60’ı 4 yıllık fakülte, 4’ü yüksek lisans ve 14’ü diğer eğitim kurumlarından mezun olmuşlardır. Öğretmenlerin eğitim durumlarına

göre programın kazanım boyutuyla ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($X^2=2,16$, $p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin eğitim durumları kazanımlara yönelik görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

- b) “3.sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı içerik yapısına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmenlerden alınan görüşlere ait Kruskal Wallis analiz sonuçları tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Öğretmenlerin eğitim durumlarına yönelik programın içerik boyutuna ilişkin görüşleri

EĞİTİM DURUMU	N	Sıra Ort.			
		X	X ²	Sd	P
Öğretmen Okulu	1	36,50			
Eğitim Enstitüsü	25	90,82			
4 yıllık eğitim fakültesi	89	97,27	1,66	5	0,89
4 yıllık fakülte	60	99,21			
Yüksek Lisans	4	102,75			
Diğer	14	99,54			

P<0.05)

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim durumlarına göre programın içerik boyutuyla ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2=1,66$, $p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin eğitim durumları içeriğe yönelik görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

- c) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı öğretme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik öğretmenlerin görüşleri Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş sonuçlar tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Öğretmenlerin eğitim durumlarına yönelik programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşleri

EĞİTİM DURUMU	N	Sıra Ort.			
		X	X ²	Sd	P
Öğretmen Okulu	1	116,50			
Eğitim Enstitüsü	25	102,72			
4 yıllık eğitim fakültesi	89	92,89	1,50	5	0,91
4 yıllık fakülte	60	99,96			
Yüksek Lisans	4	82,50			
Diğer	14	103,46			

P<0,05

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim durumlarına göre programın öğrenme öğretme sürecine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık

yoktur($X^2=1,50$, $p>0,05$). Öğretmenlerin eğitim durumları programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşlerini etkilememiştir.

- d) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik öğretmenlerin görüşleri Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş sonuçlar tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Öğretmenlerin eğitim durumlarına yönelik programın ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri

EĞİTİM DURUMU	N	Sıra Ort. X	X ²	Sd	P
Öğretmen Okulu	1	117,50			
Eğitim Enstitüsü	25	103,74			
4 yıllık eğitim fakültesi	89	92,83	1,480	5	0,91
4 yıllık fakülte	60	99,74			
Yüksek Lisans	4	84,50			
Diğer	14	102,32			

$P<0.05$

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim durumlarına göre programın ölçme değerlendirme boyutuna yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur($X^2=1,48$, $p>0.05$). bu sonuca göre öğretmenlerin eğitim durumları ölçme değerlendirme boyutuna yönelik görüşleri etkilememiştir.

4.1.6. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Program Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

3. sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre programın boyutlarıyla ilgili görüşlerinde farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bu anlamda dört boyut ile ilgili görüşler arasında fark olup olmadığı ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre:

- a) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik Öğretmen Görüşleri Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiş ve istatistiki sonuçlar tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik programın kazanım boyutuna ilişkin görüşleri

MESLEKİ KIDEM	N	Sıra Ort.			
		X	X2	Sd	P
0-5 yıl	6	139,83			
6-10 yıl	10	98,00			
11-15 yıl	24	102,38	4,094	4	0,39
16-20 yıl	73	94,65			
21 yıl ve daha üstü	81	94,20			

P<0,05

Tablo 11 incelendiğinde öğretmenlerin 6'sı 0-5 yıl, 10'u 6-10 yıl, 24'ü 11-15 yıl, 73'ü 16-20 yıl, 81'i 21 yıl ve daha üstü mesleki kıdeme sahiptir. Test sonuçların bakıldığında öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre programın kazanım boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($X^2=4,09$, $p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin meslekteki çalışma süresi kazanımlara yönelik görüşlerini etkilememiştir denilebilir.

b) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı içerik yapısına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik programın içerik boyutuna ilişkin görüşleri

MESLEKİ KIDEM	N	Sıra Ort.			
		X	X2	Sd	P
0-5 yıl	6	162,33			
6-10 yıl	10	90,70			
11-15 yıl	24	97,54	8,794	4	0,06
16-20 yıl	73	96,33			
21 yıl ve daha üstü	81	93,38			

P<0,05

Tablo 12’ye göre öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre programın içerik boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($X^2=8,79$, $p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin mesleki kıdemleri içerik boyutuna yönelik görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

c) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı öğretme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşleri

MESLEKİ KIDEM	N	Sıra Ort. X	X2	Sd	P
0-5 yıl	6	133,75			
6-10 yıl	10	93,05			
11-15 yıl	24	83,23	4,173	4	0,38
16-20 yıl	72	97,69			
21 yıl ve daha üstü	81	98,23			

P<0.05

Tablo 13 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($X^2=4,173$ $p>0,05$). Öğretmenlerin mesleki kıdemleri programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüşlerine etki etmediği söylenebilir.

d) “3. sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programı ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmen görüşleri tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre programın ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri

MESLEKİ KIDEM	N	Sıra Ort. X	X2	Sd	P
0-5 yıl	6	150,25			
6-10 yıl	9	95,20			
11-15 yıl	25	79,92	7,86	4	0,09
16-20 yıl	72	96,50			
21 yıl ve daha üstü	81	98,78			

P<0.05

Tablo 14 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre programın ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($X^2=7,86$, $p>0,05$). Öğretmenlerin mesleki kıdemlerin programın ölçme değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerini etkilememiştir denilebilir.

4.1.7. İlkokul 3. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Durumlarına Göre Program Boyutlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

“İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim durumlarına göre programın boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” araştırma sorusuna yönelik öğretmen görüşleri t testi ile analiz edilmiş bulgular tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15: Öğretmenlerin hizmet içi eğitim durumlarına yönelik programın boyutlarına ilişkin görüşleri

Hizmet İçi Eğitim	N	\bar{X}	S	S.d	t	P
Evet	18	171,00	18,65	191	0,075	0,12
Hayır	175	170,46	29,83			

P<0,05

Tablo 15 incelendiğinde öğretmenlerin 18'inin hizmet içi eğitim aldığı, 175'inin ise hizmet içi eğitim almadığı görülmektedir. Tablodaki verilere bakıldığında öğretmenlerin hizmet içi eğitim durumlarına göre programın genel olarak tüm boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($t(191)=0,075$, $p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin hizmet içi eğitim alması ya da almaması programın tüm boyutlarına yönelik görüşlerinin etkilemediği söylenebilir.

4.2. Araştırmada Kullanılan Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular

Soru1. Size göre Yeni İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Programının en güçlü(olumlu) ve en zayıf(olumsuz) yönleri nelerdir?

a) Programın Güçlü (olumlu) Yönleri

Görüşme yapılan 20 öğretmenin programın güçlü yönlerine yönelik verdikleri cevaplar maddeler halinde ve frekanslarıyla beraber tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16: Öğretmenlerin Programın Olumlu Yönlerine İlişkin Görüşleri

Programın Olumlu Yönleri	f
Öğrenci seviyesine uygun	10
Günlük hayatla ilişkilendirebilme	9
Konuların açık anlaşılır olması	9
Konuların ilgi çekici olması	6
Görsel öğeler içermesi	6
Yeni kavramlar içermesi	4
Öğrencilerde çevre bilinci oluşturması	4
Bir sonraki eğitim düzeyine hazırlık olması	4
Konuların kolaydan zora olması	4
Öğrencileri araştırmaya yönlendirmesi	3
Öğrenci merkezli olması	2
Disiplinler arası ilişkilendirme	2
Yeni ölçme değerlendirme teknikleri içermesi	2
Bilimsel düşünmeyi sağlaması	1

Tablo 16 incelendiğinde öğretmenlerin 10' u en yüksek frekans değeri olarak programın öğrenci seviyesine uygunluğunu en olumlu özellik olarak belirtmişlerdir. Yeni ilkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Programına yönelik öğretmenler konuların günlük hayatla ilişkilendirilebilmesi, konuların açık anlaşılır olması, ilgi çekici olmasını olumlu yönleri olarak söylemişlerdir.

İlgili soruya öğretmenlerden biri; “ Ayrı bir ders olması ilgi çekti. Hayatla ilişkilendirilebilmesi anlamalarını sağlıyor. Konular doğru seçilmiş, seviyeye uygun bol resimli, gereksiz ayrıntılara yer verilmemiş. (Ö15)” cevabını vermiştir. Başka bir öğretmen ise; “...Öğrenciler Fen Bilimleri dersine karşı olumlu tutum geliştirdi. Günlük yaşamda çocuğun karşılaşılabileceği konular yer alıyor. (Ö16)” şeklinde ifade etmiştir. Programın olumlu özelliklerine yönelik başka bir öğretmen ise; “...Konuya hazırlık amacıyla verilen hikayeler iyi seçilmiş. (Ö14)” şeklinde dile getirmiştir.

Bu görüşlere ek olarak öğretmenler programın olumlu yönlerine ilişkin; sürenin uygun olduğunu, programın yoğun olmamasını, öğrencilerin başarı seviyelerine uygun olduğunu dile getirmişlerdir. Program içeriğinde görsel öğeler olmamasına karşın öğretmenler programın görsel öğeler içermesini programın olumlu yönleri arasında belirtmişlerdir. Fen Bilimleri dersi ile ilgili görsel öğeler ders kitaplarında mevcuttur. Öğretmenlerin bu görüşüne dayanarak programla ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerinden öğretim programını ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı olarak düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

b) Programın Zayıf (olumsuz) Yönleri

Görüşme yapılan 20 öğretmenin programın zayıf yönlerine yönelik verdikleri cevaplar maddeler halinde ve frekanslarıyla beraber tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: Öğretmenlerin Programın Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri

Programın Olumsuz Yönleri	f
Araç- gereç eksikliği	13
Etkinlerin yetersiz olması	12
Ölçme değerlendirme teknikleri yetersiz	10
Konuların kapsamının dar olması	7
Örneklerin yetersizliği ve güncel olmayışı	4
Deney ve gözlem yetersizliği	3
Sürenin konulara uygun dağıtılmaması	3
Öğretim yöntem teknikleri farklı olmaması	2
Konular öğrenci seviyesine uygun değil	2
Fiziki şartlar uygun değil	2
Düşündürme becerisi kazandıramıyor	2

Tablo 17 incelendiğinde öğretmenlerin programın olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerinde en fazla araç gereç eksikliği olduğunu görmekteyiz. Bu soruyla ilgili görüşme yapılan öğretmenlerden biri; “...Çalışma kitabının olması daha iyi olurdu....Kılavuz kitaplarının olmaması (Ö15)”. Başka bir öğretmen ise; Etkinlikler zayıf, araç gereç yetersizlikleri, görsel zenginliğin olmayışı , kılavuz kitabın olmayışı....(Ö2).” Şeklinde ifade etmiştir. Öğretmenler en çok araç gereç eksikliği yaşadıklarını ve çalışma kitabının olmamasından dolayı etkinliklerin yetersiz kaldığını dile getirmişlerdir.

Ölçme ve değerlendirme boyutunun yetersiz olması ile ilgili öğretmenlerden biri; “Kitap değerlendirme yönünde zayıf. Öğrenciler kendilerini ölçemiyor, yeterli etkinliğe yer verilmemiş (Ö18).” Şeklinde ifade etmiştir. Başka bir öğretmen ise; “Ölçme ve değerlendiremeye daha fazla önem verilmeliydi (Ö1).” Cevabını vererek ölçme değerlendirme boyutuna daha fazla önem verilmesi ve değerlendirme etkinliklerinin çoğaltılması gerektiğini dile getirmişlerdir.

3.sınıflarda yeni uygulanan Fen Bilimleri dersinin öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının olmaması öğretmenlerin en çok belirttiği olumsuzluklardan biridir. Öğretmen kılavuz kitabının olmaması nedeniyle öğretmenler öğretim yöntem teknik kısmında zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrenci çalışma kitabının olmaması anında dönüt alınmasını zorlaştırmıştır,

öğretmenlerimizden biri; “...Değerlendirme eksik. Öğrenci çalışma kitabı yok....(Ö11).” Şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenler programın olumsuz yönleriyle ilgili görüşlerinde araç-gereç eksikliği, etkinliklerinin yetersiz olması, ölçme değerlendirme tekniklerinin yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Ancak program içeriğinde araç-gereç, etkinlik örneklerine ve ölçme değerlendirme tekniklerine yer verilmemiştir. Öğretmenlerin bu görüşlerine dayanarak programla ilgili bilgi sahibi olmadıkları ve ders kitabını program olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Soru 2: Yeni İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri öğretim programındaki ünitelerin kapsamı ve uygulamak için verilen süre yeterli midir?

Görüşme yapılan öğretmenlerden 13’ü sürenin yeterli olduğunu, 5 öğretmen sürenin yetersiz olduğunu, 2 öğretmen sürenin fazla olduğunu belirtmişlerdir. İlgili soruya öğretmenlerden biri; “*Verilen süre fazlasıyla yeterlidir. Hatta bu süre iki saat olarak değiştirilebilir. Bunun nedeni etkinlik, değerlendirme ve konu detayının az olmasından kaynaklanıyor (Ö7).*” şeklinde ifade etmiştir.

Ünitelerin kapsamı ile ilgili olarak öğretmenlerden biri; “Kapsam genişletilebilir. Süreler tekrar gözden geçirilmelidir. Çok ünite yerine daha kapsamlı ve bol örnekli olmalı (Ö13).” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Soru 3: Yeni ilkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri öğretim programını uygularken karşılaştığınız en önemli problemler nelerdir?

Görüşme yapılan 20 öğretmenin programı uygularken karşılaştıkları problemlere yönelik verdikleri cevaplar maddeler halinde ve frekanslarıyla beraber tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18: Öğretmenlerin Programı Uygulamada Karşılaştığı Problemler

Programa yönelik problemler	f
Kaynak yetersizliği	11
Alt yapı yetersizliği(lab, bitki bahçesi, araç-gereç...)	7
Değerlendirme ölçeklerinin yetersizliği	3
Sınıf içi seviye farklılıkları	3
Sürenin dengesiz dağılımı	2

Tablo 18 incelendiğinde öğretmenlerin programı uygulamada karşılaştıkları en temel sorun kaynak yetersizliğidir. Fen Bilimleri dersi 3. Sınıflarda yeni uygulandığı için öğretmenler kaynak bulmada sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu soruya yönelik öğretmenlerden biri; “Etkinlik kitabının (öğrenci çalışma kitabı) olmaması öğrenilenlerin pekiştirilmesi açısından olumsuzdur (Ö16).” Şeklinde ifade etmiştir. Başka bir öğretmen; “Etkinlik kitabı olmadığı için konular ezbere dayandırılmaktadır (Ö1).” Şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Alt yapı yetersizliğine yönelik öğretmenlerden biri; “..... Laboratuvarın olmayışı bazı deneyleri sınıfta yapmamızı gerektirdi (Ö3)” şeklinde dile getirmiştir. Başka bir öğretmen ise; “ Öğrencileri yerinde inceleme yaptırılmamak (bacalardan, egzozlardan, fabrikalardan çıkan atıkları gösterememek, enerji ve çevre sorunlarını yerinde gösterememek (Ö9).” şeklinde bu soruya yönelik görüşünü belirtmiştir.

Bu problemlerin dışında öğretmenler programı uygulama esnasında; örneklerin yetersiz olması, öğretmenin aktif olması, deney yapma konusunda öğrencilerin yetersiz olması ve konuların genel hatlarıyla anlatılması problem oluşturabildiğini dile getirmişlerdir.

Soru 4: Yeni İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programını uygulamada kendinizi yeterli görüyor musunuz? Yeterli görmüyorsanız hangi alanda yeterli görmüyorsunuz?

Görüşme yapılan 20 öğretmen de 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programını uygulamada kendilerini yeterli gördüklerini dile getirmişlerdir. Bu soruya yönelik öğretmenlerden biri; “Yeterli görüyorum. Üniversitede okurken Fen Bilimleri Öğretimi, Kimya, Biyoloji derslerine ek olarak deney ve araç gereç kursu aldık (Ö6).” Şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Soru 5: Yeni İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programını uygulamak için okulun fiziki ve çevre yapısı yeterli midir? Yetersizse hangi tür yetersizliklerin olduğunu kısaca belirtiniz.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %90'ı (f=18) 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programının uygulamak için okulun fiziki ve çevre yapısının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu soruya yönelik öğretmenlerden biri; “Fiziki yapı ve çevre

şartlarını yeterli bulamadım. Malzeme ve laboratuvar ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum..(Ö14).” Şeklinde görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğretmen ise görüşünü “...Okulumuzda laboratuvar ve faydalanabileceğimiz gerekli bitki bahçesi yoktur (Ö1).” şeklinde dile getirmiştir.

Okulun ve fiziki yapının yetersizliğine yönelik görüşme yapılan öğretmenler en çok laboratuvar ve gerekli malzemenin olmamasını dile getirmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

1. Sonuç ve Tartışma

2013 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının boyutlarına ve uygulanmasına yönelik görüş almayı amaçlayan bu araştırmada 193 3. sınıf öğretmenine uygulanan anket ve 20 3. sınıf öğretmeniyle yapılan görüşme sonucundan elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Fen Bilimleri dersinin 3. sınıflarda yeni uygulanması nedeniyle yapılan çalışmalar sınırlı ve çalışmayla bağlantı kurulacak literatür yetersizdir.

3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının kazanım boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler kazanımların açık anlaşılır olduğunu, öğrenci seviyesine uygunluğu, bilimsel araştırmaya ve bilimsel çalışmalara saygı duymaya yönlendirecek, çevre bilinci oluşmasını sağlayacak, fen okur yazar olmayı kazandıracak niteliktedir.

Aybek ve Aslan (2015) sınıf öğretmenlerinin ilkökul 3. Sınıf fen bilimleri dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşlerini araştırmışlardır. Bu çalışma ile programın kazanım boyutu öğrenci gelişim özelliklerine uygundur, açık ve anlaşılır bir dille yazılmıştır, çevre koşullarına uygundur sonuçlarına ulaşılmışlardır. Bu çalışma kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğu, açık ve anlaşılır dille yazılmış olması niteliklerine yönelik bulguları desteklemektedir. Aybek ve Aslan (2015) yaptıkları çalışmada bu çalışmanın bulgularından farklı olarak fen bilimleri dersi kazanımlarının hayat bilgisi dersi kazanımlarıyla benzer yönlerinin olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Bu sonuç 3. Sınıf öğretmenlerine uygulanan görüşmede öğretmenlerden sadece biri tarafından dile getirilmiştir.

Ünişen ve Kaya (2015) yaptıkları çalışmada kazanımların diğer derslerle ilişkili olduğu, öğrenci yaş ve sınıf seviyesine uygun olduğu ve programın fen okuryazarı bireyler yetiştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmışlardır.

Yaz (2015) yaptığı çalışmada 2013 programının kazanımlarının 'Üst Bilişsel Bilgi' boyutlarında öne çıktıklarını tespit etmiştir. Bu sonuca göre kazanımlar üst düzey düşünme becerilerine hizmet ettiği söylenebilir. Ancak öğretme süreci ile ilgili

bulgularda öğretmenler programın üst düzey düşünme becerileri kazandırma boyutunda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının içerik boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğretmenler 3. Sınıf Fen Bilimleri dersinin içeriğinin disiplinler arası ilişki kurulabildiğini, öğrencilerin ilgilerini çektiği, öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik ettiği, öğrencilerde bilimsel merak uyandırdığı ve günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirildiğini belirtmişlerdir.

Ünişen ve Kaya (2015) yaptıkları çalışmada programdaki konuları günlük yaşamla ilişkili olduğu ve diğer derslerle bağlantı kurabildiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç içerik boyutuyla ilgili bulguları desteklemektedir.

3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının öğrenme öğretme sürecine yönelik olumlu görüş belirtmişlerdir. Kullanılan teknikler yaratıcı bireyler yetiştirilmesine imkan verebilmesi, programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve teknikler öğretmene yeterince rehberlik etmesi, inceleme ve gözlem yapmaya yönlendirmesi, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine hizmet etmesi, program uygulanırken öğrenmenin sağlanmasında kavram haritalarından yararlanılması, program projeye dayalı öğretimi teşvik etmesi, programda kavram yanlışlarını kontrol etmeye ve önlemeye yönelik etkinlikler yeterli düzeyde olması nitelikleriyle ilgili kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Programın işbirliğine dayalı öğrenmeyi işe koştığı konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir.

Ayberk ve Aslan (2015) yaptıkları çalışmada fen bilimleri dersi öğretim programının öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı ve bilimsel süreç becerilerini kazandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Elde edilen bulgularda ise Ayberk ve Aslan (2015)'in sonuçlarından farklı olarak öğretmenler öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirme konusunda az katılım göstermişlerdir.

Koca (2015) yaptığı çalışmada 2013 Fen Bilimleri Dersleri Öğretim Programlarının; en güçlü olduğu yönünün içerik boyutu olduğu, en zayıf olduğu yönlerinin içerik, kitap, yöntem teknik ve öğrenci boyutları olduğu, programı en fazla tehdit eden ve programa en fazla fırsat sunan yönün öğretmen olduğu sonucuna ulaşmıştır.

3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının ölçme değerlendirme boyutuna yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu ya da olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmamıştır. Öğretmenler bu boyutla ilgili niteliklere genel olarak kararsız kaldıkları görülmüştür. Öğretmenler ölçme değerlendirme etkinliklerinin bireysel farklılıkları dikkate aldığı, ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalar öğretmenler için yeterliliği, uygun ölçme araçları seçiminde öğretmene yol gösterdiği, çeşitli ölçme değerlendirme yöntemleri olması, programın ürün ve süreç değerlendirmesine önem vermesi, programda önerilen ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilirliği, uygun ölçme araçları geliştirme konusunda öğretmene yol gösterdiği niteliklerine yönelik katılım az olmuş ve öğretmenlerin kararsız oldukları gözlenmiştir.

İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre programın kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin eğitim durumları açısından verdikleri görüşler birbirini desteklemektedir.

İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre programın kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre görüşleri birbirini desteklemektedir.

İlkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim alıp almadıklarına göre programın genel olarak tüm boyutlarına görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Öğretmen görüşleri birbirini desteklemektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşme sonuçlarına göre programın olumlu yönlerini öğrenci seviyesine uygun, konular açık ve anlaşılır, görsel öğeler içermesi, öğrenci merkezli olması, çevre bilinci oluşturması, konuların ilgi çekici olması bir sonraki eğitim düzeyine hazırlık olarak belirtmişlerdir. Öğretmenler görsel öğeler içermesini programın olumlu özellik olarak belirtmesine karşın programın içeriğinde görsel öğeler yer almamaktadır. Buna bağlı olarak öğretmenlerin program yerine ders kitabını düşünerek görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan görüşme sonucunda öğretmenler dersin 3. Sınıfa alınmasının bir sonraki eğitim düzeyine hazırlık olması açısından olumlu bulmuşlardır. Ayberk ve Aslan (2015) da yaptıkları çalışmada 3. Sınıfa alınmasını olumlu bulmuşlardır. Koca (2015)'in yaptığı çalışmada da

öğretmenler programın güçlü yanlarını konuların öğrencilerin ilgisini çekmesi, öğrenci merkezli olması, konuların yeterli olması bilgi düzeyinin hafif olması, görselliğin olması belirtmişlerdir.

3. Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşme sonuçlarına göre; programın uygulanabilmesi için okul ortamlarının uygun olmadığını laboratuvar ve fiziki şartların yetersiz olduğunu, konuların öğrenci seviyesine uygun olmadığını, öğrencilere düşünme becerisi kazandıramadığını olumsuz yönleri olarak belirtmişlerdir. Ünitelerin süre dağılımının dengeli olmadığını dile getirmişlerdir. Verilen sürenin azaltılması ya da konu alanın genişletilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin uygulama sürecinde en çok karşılaştıkları problemin 3. Sınıfta Fen Bilimleri dersinin yeni uygulamaya koyulması nedeniyle kaynak olmaması ve buna bağlı olarak etkinlik ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin yetersiz kalması sonucuna ulaşılmıştır. Etkinliklerin ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin yetersiz olması nedeniyle öğretmenler öğrencilerden yeterli dönüt alamadıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenler program içeriğinde yer almamasına rağmen etkinlik ve ölçme değerlendirme tekniklerinin yetersiz olduklarını dile getirmişlerdir. Etkinlikler ve ölçme değerlendirme teknikleri ders kitaplarında mevcuttur. Öğretmenlerin bu görüşlerine dayanarak program yerine ders kitabını düşünüp görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araç gereç eksikliğini de programın olumsuz yönleri olarak ifade etmişlerdir. Ancak program içeriğinde araç gereç belirtilmemiş ve araç gerece en az ihtiyaç duyulacak şekilde program hazırlanmıştır.

Ayberk ve Aslan (2015) tarafından yapılan araştırmada etkinliklerin basit olması, ölçme değerlendirmenin yetersiz olması, ders kitaplarındaki görsellerin yetersiz olması, kılavuz ve öğrenci çalışma kitabının olmaması, araç-gereç eksikliği ve okullarda laboratuvar olmamasını öğretmenlerin sorun olarak belirttiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar 3. Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşme sonuçlarını desteklemektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşme sonuçları genel olarak anket sonuçlarıyla uyum sağlamaktadır. Öğretmenlerin ankete yönelik görüşlerinde de öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme boyutuna yönelik yetersizlikler ön plana çıkmıştır.

2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına yönelik Öneriler

1. Programın uygulanma sürecinde kullanılan kaynaklar arttırılmalıdır.
2. Program değişikliği ve uygulama süreci ile ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmelidir.
3. Programın etkili uygulanabilmesi için her okulda fen laboratuvarı oluşturulmalıdır.
4. Ölçme değerlendirme etkinlikleri arttırılmalı ve öğrenci seviyesine uygun olarak gözden geçirilmelidir.
5. Fen Bilimleri dersinde kullanılacak araç gereç eksiklikleri giderilmelidir.
6. Konu alanı öğrenci seviyesine uygun olarak tekrar düzenlenmelidir.
7. Verilen sürenin ünitelere dengeli dağılması sağlanmalıdır.
8. Program uygulanırken farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalı ve bu konuda öğretmenlere rehber olunmalıdır.
9. Öğretmen kılavuz kitabı hazırlanmalıdır.

Araştırmacılara yönelik Öneriler

1. Bu çalışma Hatay ili Antakya ilçesi ile sınırlıdır. Benzer bir çalışma daha geniş bir evrenle yapılabilir.
2. Bu çalışma 3. Sınıf öğretmenleri ile yapılmıştır. Benzer bir çalışma öğrencilerin görüşleri de alınarak yapılabilir.
3. 2013 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı 3. Sınıf için araştırma yapılmıştır. Bu programın 4. , 5. , 6. , 7. ve 8. Sınıflar içinde öğretmen görüşlerine başvurularak çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, Mustafa (2004). *Program Değerlendirme*. Elazığ: Üniversite Kitabevi.
- Akdeniz , Ali Rıza, Yiğit , Nevzat ve Kurt, Şengül (2002). "*Fen Bilgisi Programı İle İlgili Öğretmen Düşünceleri*". Ankara: V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi.
- Akgün, Şevket (2000). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Giresun: Pegem A Yayıncılık.
- Arslan, Mehmet (2000). "*İlköğretim Okullarında Fen Bilgisi ve Belli Başlı Sorunları*". Ankara: IV. Fen Bilimleri Kongresi 2000 Bildiriler.
- Arslan, Mehmet (2004). *Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri*. (<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/aslan.htm>) adresinden alındı
- Ayas, Alipaşa, Çepni, Salih, ve Akdeniz, Ali Rıza (1993). Developent of the Turkish Secaondary Science Curriculum. *Science Education*, 433-440.
- Aybek, Birsal, ve Aslan, Serkan. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 883-894.
- Aybek, Birsal, Çetin , Abdullah, ve Başarır, Fatma. (2014). Fen ve Teknoloji Ders Kitabının Eleştirel Düşünme Standartları Doğrultusunda Analiz Edilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 313-325.
- Babadoğan, Cem (1993). Cumhuriyetin 70. Yılında Ülkemizde Program Geliştirme. *Eğitim Dergisi*, 64-70.
- Bağdatlı, Aylın (2005). *Değişen İlköğretim Programlarındaki 4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinin Taslak Öğretim Programının, Öğrenci Başarısına Etkisi ve Sınıf Öğretmenlerinin Programa İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Baybars, M. G., ve Kocakulah, M. S. (2009). Evaluation of Grade 9 Physics Curriculum Based on Teacher's Views. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1121-1126
- Bayrak, Beyza, ve Erden, Münire (2007). Fen Bilgisi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 137-154.

- Bilen, Mürüvvet (1996). *Planlamadan Uygulamaya Öğretim*. Ankara : Anı Yayıncılık.
- Bilgin, A. K., Alev, N. Yiğit, N., ve Akdeniz R. (2011). Teachers Views about the Primary Curriculum Regarding In-Service Training Variable. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2832-2836
- Boyacı, Kaderim (2010). *2005 İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Fen ve Teknoloji Öğretim Programı, Programın Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi ,Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyükkaragöz, Savaş, ve Çivi, Cuma (1997). *Genel Öğretim Metodları*. Konya .
- Büyüköztürk, Şener., Kılıç Çakmak, Ebru., Akgün, Özcan., Karadeniz, Şirin., ve Demirel, Funda. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Colburn, A. (2000). An Inquiry Primer. *Science Scope*, 42-44.
- Çakır, Günay. (2007). *Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilme Düzeyinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ : Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Fethi (2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. *Burdur eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-15.
- Çolak, Özden. (2014). *Sorgulayıcı-araştırmaya Dayalı Fen Öğretimi Yönteminin Fen Okuryazarlığı ve Bazı Alt-boyutları Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne : Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Değirmenci, U. (2007). *İlköğretim 4., 5., 6. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Yeni Öğretim Programının Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Demirel, Özcan (1996). *Genel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Özcan (2003). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Demirel, Özcan. (2008). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı*. Ankara: Önder Yayıncılık.
- Duschl, R., Schweingruber, H., & Shouse, A. (2007). Taking science to school: Learning and teaching science in grades . *National Academies Press*.
- Erden, Münire (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, Münire ve Akman, Y. (2001). *Gelişim Öğrenme-Öğretme*. Ankara : Arkadaş Yayınevi.
- Erdoğan, Melek Nur. (2005). *Yeni Geliştirilen Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Müfredatı: Pilot Uygulama Yansımaları*. Kayseri: Yeni İlköğretim Programlarının Değerlendirme Sempozyumu.
- Ertürk, Selahattin (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Ertürk, Selahattin (1993). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara:Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N.E. (2006). *How To Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill International Edition.
- Gömlüksiz, Mehmet ve Bulut, İlhami (2007). Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Ortaöğretim Programının Uygulamadaki Etkinliğinin Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 76-88.
- Gözütok, Fatma Dilek (2003). Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları. *Milli Eğitim Dergisi*.
- Gücüm, Berna ve Kaptan, Fitnat (1992). Dünden Bugüne İlköğretim Fen Bilgisi Programları ve Öğretim. *Hacettepe eğitim Fakültesi Dergisi*, 249-258.
- Gürdal, Ayla (1992). İlköğretim Okullarında Fen Bilgisinin Önemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 185-188.
- Gürdal, Ayla, Şahin, F., & Çağlar, A. (2001). *Fen Eğitimi “İlkeler, Stratejiler Ve Yöntemler”*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

- Gürkan, Tanju. (2006). *Programın Yapısal Boyutları ve Program Geliştirme Süreci*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Güven, Bülent. (2008). *Öğretim Yöntem ve İlkeleri ile ilgili Temel Kavramlar*. Tan, Şeref (Ed.), Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem.
- Güven, İsmail., ve İşcan, Canay Demirhan. (2006). Yeni İlköğretim Programlarının Basına Yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 95-123.
- Henige, K. A. (2005). *Students' Attitude-Related Responses to Inquiry Learning in Undergraduate Kinesiology Laboratory Instruction*. Yayınlanmamış Doktora Tezi: California: Faculty of The Rossier School of Education University of Southern.
- Herr, N. (2008). *The Sourcebook for Teaching Science*. Jossey-Bass. America.
- İşman, Aytekin., ve ESKİCUMALI, Ahmet. (1999). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Değişim.
- İşman, Aytekin., Baytekin, Çetin., Balkan, Fatime., Horzum, Barış., ve Kıyıcı, Mübin. (2002). *Fen Bilgisi ve Yapısalcı Yaklaşım*. The Turkish Online Journal of Education technology.
- Kaptan, Fitnat (1999). *Fen Bilgisi Öğretimi*. M.E.B Yayınları.
- Kaptan, Fitnat ve Korkmaz, Hünkar. (2001). *"İlköğretimde Fen Bilgisi Öğretimi" İlköğretimde Etkili Öğrenme ve Öğretmen El Kitabı*. Ankara: MEB.
- Kaptan, Fitnat ve Kuşakçı, Funda (2002). Fen Öğretiminde Bayın Fırtınası Tekniğinin Öğrenci Yaratıcılığına Etkisi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı* (s. 197-202). Ankara: ODTÜ.
- Karakaş, Münevver (2015). *Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik 21.Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Ölçülmesi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü : Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karatay, Ramazan, Timur, Serkan, ve Timur, Betül (2013). 2005 ve 2013 Yılı Fen Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 233-264.

- Kecioğlu, Teoman., ve Aydoğdu, Mustafa. (2005). *İlköğretimde Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara : Anı Yayıncılık.
- Kırıkkaya, Esmâ Buluş. (2009). İlköğretim Okullarındaki Fen Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Programına İlişkin Görüşleri. *Türk Eğitim Dergisi*.
- Koca, Hüseyin. (2015). *İlkokul Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarına (2005 ve 2013) Yönelik Stratejik Planlama: Swot Analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korkmaz, İsa. (2006). *Yeni İlköğretim Birinci Sınıf Programının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi*. Ankara: Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi.
- Küçükahmet, Leyla. (1995). *Eğitim Programları ve Öğretimi "Öğretim İlke ve Yöntemleri"*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Lim, B. (2001). *Guidelines For Designing Inquiry-Based Learning, Online Professional*. Doktora Tezi: Indiana Üniversitesi.
- MEB. (2013). *İlköğretim Kurumları(İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi(3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu.
- National Research Council (NRC). (1996). *National Science Education Standards*. Washington, DC: National Academy Press.
- Ornstein, A., & Hunkins, F. (1993). *Curriculum: Foundations, Principles, And Issues*. New Jersey: Prentice Hall.
- Özcan, S. (2003). *İlköğretim Fen Bilgisi Programının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı,.
- Özçelik, Durmuş Ali. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM.
- Özdemir, Hanife. (2006). *İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıf Fen Bilgisi Öğretim Programlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri(Konya İli Örneklemi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.

- Özyılmaz Akamca, G., Hamurcu, H., & Günay, Y. (2006). Yeni İlköğretim Fen ve Teknoloji Programına Yönelik Veli Görüşleri. *VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Sempozyumu. Gazi Üniversitesi. Ankara.*
- Saban, Yakup, Aydoğdu, Bülent ve Elmas, Rıdvan (2014). 2005 ve 2013 Fen Bilgisi Öğretim Programlarının 4. ve 5. Sınıf Düzeylerinin Bilimsel Süreç Becerileri Açısından Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 62-85.
- Selvi, K. (2006). İlköğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Muğla.*
- Senemoğlu, Nuray. (2001). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara : Gazi Kitabevi.*
- Sıcak, Ali. (2013). İlköğretim 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Öğretim Programının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sönmez, Veysel (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Şahin, İsmet., Turan, Hakan., ve Apak, Özlem. (2006). *Yeni İlköğretim Birinci Kademe Fen ve Teknoloji Programının Stake'in Uygunluk Modeliyle Değerlendirilmesi. XIV.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi : Pamukkale Üniversitesi.*
- Şeker, Serdal (2007) *Yeni İlköğretim Altıncı Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri Işığında Değerlendirilmesi(Gümüşhane İli Örneği).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.*
- Tan, Şeref., Kayabaşı, Yücel., & Erdoğan, Alaatin. (2002). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Taşpınar, Mehmet (2010). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Data Yayınları.*

Tatar, Özden (2007). *4. ve 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Toraman, Sinem ve Alcı, Bülent (2013). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Yenilenen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 11-22.

Turgut, Fuat., Baker, Dale., Cunningham, Roger. ve Piburn, Michael. (1997). *İlköğretim Fen Öğretimi*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası.

Türkeli, Yahya (2002). İlköğretim Fen Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım/ Zekâ ve Mesleklerle İlişkisi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*. Ankara.

Tüysüz, Cengiz ve Aydın, Halil (2009). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Yeni Fen ve Teknoloji Programına Yönelik Görüşler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37-54.

Uçan, Ali (1994). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımları*. Ankara: Ansiklopedisi Yayınları.

Uğraş, Mustafa (2011). *İlköğretim Okulu 4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar*. Elazığ: Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Ünişen, Ali ve Kaya, Emine (2015). Fen Bilimleri Dersinin İlkokul Üçüncü Sınıf Programına Alınmasıyla İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 546-571.

Varış, Fatma (1988). Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikler". Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Varış, Fatma (1996). *Eğitimde Program Geliştirme "Teori Ve Teknikler"*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Victor, E., & Kellough, R. (2000). *Science For The Elementary And Middle School*. A.B.D: Columbus Ohio: Ninth Edition.

- Windschitl, M. (2003). Inquiry projects in science teacher education: What can investigative experiences reveal about teacher thinking and eventual classroom practice? *Science Education*, 112-143.
- Yangın, Selami (2007). *2005 Yılında Uygulanmaya Başlanan Fen ve Teknoloji Programının Öğretimine İlişkin İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Yaşar, Şefik., Ayas, Alipaşa., Kaptan, Fitnat., ve Gücüm, Berna. (1998). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yaz, Ömer Volkan (2015). *Fen Bilgisi Öğretim Programlarının Karşılaştırılmalı İncelenmesi*. Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yeşilaydın, Merve. (2008). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK-1**Sınıf Öğretmenleri İçin Hazırlanan Anket Formu**

Değerli Meslektaşım;

Bu Araştırma İlkokullarda 3. Sınıf düzeyinde 2014-2015 yılından itibaren uygulamaya konulan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarının değerlendirilmesi konusunda görüşlerinizi belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilerinizle ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise programın;

1. Kazanımlar
2. Konu Alanı(İçerik)
3. Öğrenme-Öğretme Süreci
4. Ölçme ve Değerlendirme

boyutlarında ele alınarak ayrı ayrı değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Anketi tüm içtenliğinizle cevaplamanız ve cevapsız madde bırakmamanız araştırmanın sonucu için büyük önem taşımaktadır. Sorulara vereceğiniz içten cevaplar ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Gizem GÜVEN

Mustafa Kemal Üniversitesi

İlköğretim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I**KİŞİSEL BİLGİ FORMU****1. Eğitim Durumunuz**

- () Öğretmen Okulu
 () Eğitim Enstitüsü
 () 4 Yıllık Eğitim Fakültesi
 () 4 Yıllık Fakülte
 () Yüksek Lisans
 () Diğer....(Lütfen Yazınız)

2. Meslekteki Kıdeminiz

- () 0-5 yıl
 () 6-10 yıl
 () 11-15 yıl
 () 16-20 yıl
 () 21 yıl ve daha üstü

3. 3. Sınıf Fen Bilimleri Programı ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?

- () Hayır
 () Evet ise hangi konularda?.....

BÖLÜM II

I.Kazanımlar Aşağıda Fen ve Teknoloji Programı'nın "Kazanımlarına" ilişkin ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelere katılma derecenizi belirtiniz. Genel olarak kazanımlar:	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Öğrencinin bulunduğu sınıf seviyesine uygundur.					
2. Açık ve anlaşılır niteliktedir.					
3. Günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak niteliktedir.					
4. Öğrencide düşünme yeteneğini geliştirecek niteliktedir.					
5. Aşamalılık özelliği gösterir.					
6. Konu alanının özelliklerine uygundur.					
7. Kazanımlar bu düzeyde kazandırılması gereken tüm istendik davranışları karşılamaktadır.					
8. Gözlem, karşılaştırma-sınıflama, çıkarım yapma, deney tasarlama, ölçme, bilgi ve veri toplama, yorumlama, sunma...vb bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir.					
9. Fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisini kurduracak niteliktedir.					
10. Fen bilimlerine karşı olumlu tutum ve değerlerini (dikkatini vermesi ve sabit tutması, karşılık vermesi ve bundan tatmin olması, tutarlı bir değer sistemi oluşturulması ve bunun sonucunda hayat stilini değiştirmesi (öz disiplinli olması, kendisi ve çevresi için güvenlik önlemleri alması gibi..)) geliştirmeye hizmet etmektedir.					
11. Fen okur yazarlığını(bireylerin araştırma sorgulama, eleştirel düşünme ve karar verme becerileri geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları, fenle ilgili beceri, tutum, değer, anlayış ve bilgilerin birleşimidir.) geliştirici niteliktedir.					
12. Öğrencilere çevre bilincini kazandıracak niteliktedir.					
13. Öğrencilere sağlıklı yaşamının gerektirdiği davranışları kazandıracak niteliktedir.					
14. Öğrencileri bilim adamlarına ve bilimsel çalışmalara saygı duymaya yönlendirmektedir.					
15. Öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini kazandıracak niteliktedir.					
16. Öğrencilere, yenilenebilir ve yenilenemez enerji kaynaklarını ve bunların önemini kavratacak niteliktedir.					
17. Öğrencilere, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi gerekliliğini kavratacak niteliktedir.					

<p align="center">II.Konu Alanı (İçerik) Aşağıda Fen ve Teknoloji Programı'nın "Konu Alanı-İçerik" boyutuna ilişkin ifadeler yer verilmiştir. Bu ifadeler katılma derecenizi belirtiniz.</p> <p>Konular:</p>	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.					
2. Kazanımlara uygun olarak düzenlenmiştir.					
3. Öğrencilerin ilgilerini çekebilecek niteliktedir.					
4. Diğer derslerin konuları ile ilişkilidir.					
5. Sınıf seviyelerine uygun olarak dağıtılmıştır.					
6. Günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirilmiştir.					
7. Öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik etmektedir.					
8. Öğrencilerde bilimsel merak uyandırmaktadır.					
<p align="center">III.Öğrenme-Öğretme Süreci Aşağıda Fen ve Teknoloji Programı'nın "Eğitim Durumları-Öğrenme-Öğretme Süreçleri" boyutuna ilişkin ifadeler yer verilmiştir. Bu ifadeler katılma derecenizi belirtiniz.</p>	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Yapılandırmacılıkla ilişkili olan strateji, yöntem ve teknikler dersin kazanımlarını gerçekleştirecek niteliktedir.					
2. Kullanılan teknikler yaratıcı bireyler yetiştirilmesine imkan verecek niteliktedir.					
3. Programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve teknikler öğretmene yeterince rehberlik etmektedir.					
4. Önerilen yöntem ve teknikler öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye yarayacak, problemlere çözüm yolu geliştirecek niteliktedir.					
5. Önerilen ders saati programın uygulanması için yeterlidir.					
6. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini(yaratıcı düşünme, analiz etme, değerlendirme v.b.) geliştirmelerine yeterince hizmet etmektedir.					
7. Program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermektedir.					
8. Program işbirliğine dayalı öğrenmeyi işe koşturmaktadır.					
9. Program uygulanırken öğrenmenin sağlanmasında kavram haritalarından yararlanılmaktadır.					

10. Program projeye dayalı öğretimi teşvik etmektedir.					
III.Ölçme ve Değerlendirme Aşağıda Fen ve Teknoloji Programı'nın "Ölçme ve Değerlendirme" boyutuna ilişkin ifadeler yer verilmiştir. Bu ifadelere katılma derecenizi belirtiniz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır.					
2. Ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik etmektedir.					
3. Ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalar öğretmenler için yeterlidir.					
4. Program uygun ölçme araçları seçiminde öğretmene yol göstermektedir.					
5. Programda değişik nitelikteki kazanımları ölçmeye yönelik çeşitli değerlendirme yöntemlerine yer verilmiştir.					
6. Program ürünün değerlendirilmesine önem vermektedir.					
7. Program sürecin değerlendirilmesine önem vermektedir.					
8. Program hem sürecin hem de ürünün değerlendirilmesine önem vermektedir.					
9. Program uygun ölçme araçları geliştirme konusunda öğretmene yol göstermektedir.					
10. Programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilir niteliktedir.					
11. Önerilen ölçme değerlendirme teknikleri (performans ölçme uygulamaları, projeler, vb.) kazanımları ölçmede etkilidir.					
12. Öğrencilerin öğrenme ve çalışmalarına ait ürün dosyaları öğrencinin gelişimini etkili bir şekilde göstermektedir.					

EK-2:**GÖRÜŞME FORMU**

1. Size göre Yeni İlkokul 3.sınıf Fen bilimleri Öğretim Programının en güçlü(olumlu) ve en zayıf(olumsuz) yönleri nedir? Lütfen yazınız.

Güçlü Yönleri

1-

2-

3-

4-

Zayıf Yönleri

1-

2-

3-

4-

2.Yeni İlkokul 3.sınıf Fen bilimleri Öğretim Programındaki ünitelerin kapsamı ve uygulamak için verilen süre yeterli midir? Kısaca açıklayınız.

3. Yeni İlkokul 3.sınıf Fen bilimleri Öğretim Programını uygularken karşılaştığınız en önemli problemler nelerdir? Kısaca açıklayınız.

4. Yeni İlkokul 3.sınıf Fen bilimleri Öğretim Programını uygulamada kendinizi yeterli görüyor musunuz? Yeterli görmüyorsanız hangi alanda yeterli görmüyorsunuz? Kısaca belirtiniz.

5. Yeni İlkokul 3.sınıf Fen bilimleri Öğretim Programını uygulamak için okulunuzun fiziki yapısı ve çevre şartları yeterli midir? Yetersizse hangi tür yetersizliklerin olduğunu kısaca belirtiniz.

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32889839/605/2427408
Konu: Gizem GÜVEN'in Araştırma İzni

04/03/2015

VALİLİK MAKAMINA

Mustafa Kemal Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gizem GÜVEN'in "3.Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu anket çalışmasını İlimiz Antakya İlçesindeki İllkokullardaki 3.Sınıf Öğretmenlerine uygulamak istemektedir.

Söz konusu çalışma ile ilgili olarak komisyonumuzca inceleme yapılmış olup, "Millî Eğitim Bakanlığının 07.03.2012 tarihli ve B.08.YET.00.20.00.0/3616 ve 2012/13 nolu Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Genelgesine" uygun olduğundan, ilgilinin Antakya ilçesindeki illkokullardaki idarecilerin uygun göreceği tarih ve saatlerde illkokul 3.sınıf öğretmenlerinin derslerini aksatmayacak şekilde çalışmasını yapması komisyonumuzca uygun görülmüş olup, olurlarınıza arz ederim.

Mesut ÇERKO
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
.../03/2015

Kemal KARAHAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.